

υπερασπίσου τις καταλήψεις

www.anomia.gr

ΕΣΤΙΑ ΑΝΟΜΙΑΣ

Θεσσαλονίκη/ Γενάρης 2013 / χωρίς αντίτιμο

**αργήσατε
είμαστε
παντού**

*Πόλεις με καταλήψεις,
στέκια, κοινωνικούς χώρους
και κινηματικές δομές*

ΘΑ ΥΠΕΡΑΣΠΙΣΤΟΥΜΕ ΤΙΣ ΚΑΤΑΛΗΨΕΙΣ, ΤΟΥΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΥΣ ΑΓΩΝΕΣ, ΤΙΣ ΖΩΕΣ ΜΑΣ

Τις καταλήψεις θα τις υπερασπιστούμε μαζί με τον κόσμο που αγωνίζεται ενάντια στην απαξίωση της ζωής του. Τα κοινωνικά ριζώματα είναι υπαρκτά και εκτεταμένα, ικανά να εκπλήξουν όποιον αποπειραθεί να αναμετρηθεί μαζί τους.

συνέχεια σελ.4

Η ΤΡΟΙΚΑ, ΤΟ ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΚΡΑΤΟΣ ΚΑΙ Η ΔΗΜΟΣΙΑ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑ

Το ελληνικό κράτος και τα ντόπια αφεντικά, βλέποντας την αδυναμία κερδοφορίας και συνολικά το αδιέξοδο του υφιστάμενου μοντέλου εκμετάλλευσης, δεν έχουν άλλη επιλογή από το να συναρθρωθούν με χειρότερους όρους με το παγκόσμιο κεφάλαιο, το οποίο σχηματικά εκφράζει η τρόικα.

συνέχεια σελ.7

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΟ ΡΟΛΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ

Το κράτος αναλαμβάνει αποφασιστικά την αντιμετώπιση της κοινωνικής δυσάρεσκειας έξω από τους χώρους δουλειάς, μοιράζοντας απλόχερα ξύλο, χρηματικές ποινές και φυλάκιση σε όσους/ες αντιστέκονται. Η επίθεση στους κοινωνικούς αγώνες είναι μια άλλη στιγμή της αναδιάρθρωσης που εκτυλίσσεται παράλληλα.

συνέχεια σελ.5

DE TE FABULA NARRATUR: ΚΡΙΣΗ / ΑΓΩΝΕΣ / ΚΑΤΑΛΗΨΕΙΣ

Η καλύτερη υπεράσπιση του κινήματος και των χώρων του είναι ο ίδιος ο εμπλουτισμός του κοινωνικού ανταγωνισμού, η καθημερινή μας κίνηση στα κοινωνικά πεδία και η αντιπαράθεση με τις σχέσεις εκμετάλλευσης και κυριαρχίας: εν τέλει είναι η δική μας έφοδος στις καταλήψεις μέσα από σχέσεις αλληλεγγύης και κοινότητες αγώνα.

συνέχεια σελ.8

ΣΥΝΤΟΜΟ ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΚΑΤΑΛΗΨΕΩΝ

Οι καταλήψεις-κοινωνικά κέντρα εμφανίζονται στην Ευρώπη μετά το Μάη του '68. Είναι η δεκαετία του '70 όπου εμφανίζεται ένα ευρύτερο κοινωνικό και πολιτικό κίνημα, το οποίο ξεφεύγει από την παραδοσιακή ατζέντα της εργατικής τάξης και των πολιτικών οργανώσεων.

συνέχεια σελ.10

ΚΑΤΑΛΑΜΒΑΝΟΝΤΑΣ ΤΗΝ ΜΗΤΡΟΠΟΛΗ

Η μητρόπολη αποτελεί το διαλεκτικό πεδίο των κοινωνικών ανταγωνισμών και των ταξικών συγκρούσεων. Αποτελεί το έδαφος της εκμετάλλευσης, της προσταγής και του κεφαλαίου αλλά ταυτόχρονα αποτελεί και τον τόπο του σαμποτάζ, της απεργίας και του αγώνα.

συνέχεια σελ.6

EDITORIAL

Μακάριοι ων αφέθησαν αι ανομίας

και ων επεκαλύφθησαν αι αμαρτίαι·

Ψαλμοί 31:1

Τα πολύ παλιά τα χρόνια, τότε που οι άνθρωποι πίστευαν ακόμα ότι ο καπιταλισμός μπορεί να έχει ανθρώπινο πρόσωπο και ότι μια θέση στον ήλιο μπορεί να εξασφαλιστεί με μια ορθή σοσιαλδημοκρατική διαχείριση, η «εκτροπή από τη νομιμότητα» υπήρξε μια διαρκής επικοινωνιακή απειλή για κάθε αγώνα που περιφρονούσε τις κυρίαρχες θεσμίσεις. Και κάθε σοβαρός μηχανισμός προπαγάνδας που σεβόταν στοιχειωδώς τον εαυτό του, όφειλε να προβάλλει τους κινδύνους μιας τέτοιας «εκτροπής από τη νομιμότητα» για το σύνολο της κοινωνίας. Αυτή η εκτροπή ερχόταν εν σιγή, ως «αντι-κοινωνικά στοιχεία» όλες και όλους εμάς, τους καταληψίες, τις διαδηλώτριες, τους απεργούς. Και μας ανάγκαζε συχνά να αντιπαραθέτουμε τις επιλογές μας για την όποια τέλος πάντων «εκτροπή της νομιμότητας» σε έναν ανηλεή ιδεολογικό πόλεμο, καθώς η «νομιμότητα» εμφανιζόταν παραπλανητικά ως προϋπόθεση της ομαλής κοινωνικής συμβίωσης και αφετηρία μιας κοινά αποδεκτής βάσης από την πλειοψηφία: Κοινωνικό συμβόλαιο, ειρήνη, εργασία, προκοπή / και έχει ο Θεός για όλους.

Να όμως που τα πράγματα άλλαξαν.

Και τα ψέματα τελείωσαν.

Το καταναλωτικό όνειρο πέθανε.

Ο προκομμένος έμεινε άνεργος.

Και ο Θεός δεν έχει πια για όλους.

Κι έδειξε επιτέλους η «νομιμότητα» τα δόντια της. Κι είδαν όλοι πως η «νομιμότητα» είναι αυτή που κλέβει τη ζωή, που κάνει πλουσιότερα τα αφεντικά, αυτή που κόβει το ρεύμα, δηλητηριάζει τα δάση, οπλίζει τους φασίστες. Και αφού πλέον η «εκτροπή από τη νομιμότητα» ως απειλή της ομαλής κοινωνικής συμβίωσης δεν μπορεί να πείσει κανέναν μετά τη δευτέρα δημοτικού, μια νέα έννοια έρχεται να καλύψει το τεράστιο κενό που αναπόφευκτα δημιουργήθηκε για τους μηχανισμούς της προπαγάνδας.

Μιλάμε βέβαια για την «ανομία».

Κανείς δεν μπορεί με ακρίβεια να περιγράψει ποιες συμπεριφορές καλύπτονται από αυτόν τον όρο. Η ιστορική προέλευση της λέξης και η αποκλειστική σχεδόν χρήση της (μέχρι να την ξεθάψει ο προστάτης του πολίτη) βρίσκεται στο πεδίο της θεολογίας. Η «ανομία» ήταν και είναι μία έννοια τόσο γενική όσο και η «αμαρτία». Και ο πραγματικός ορισμός της παραδοκεί πλέον τριγύρω μας εξαιρετικά διευρυμένος: Παρασιτεί στους καναπέδες μπροστά στην τηλεόραση, λιμνάζει στο φόβο του «άλλου», ορέγεται οικονομικά σκάνδαλα, τρέφεται με πτώματα μεταναστών, και τρίβει τα χέρια του όταν οι φασίστες σπκώνουν κεφάλι.

Όπως σε κάθε εποχή που φλερτάρει με τον ολοκληρωτισμό και την επικράτηση της απόλυτης τάξης, έτσι και τώρα η «ανομία» έρχεται να κάνει την εξουσία πιο τηλεπαθητική. Έρχεται να τη βοηθήσει να προλάβει «το κακό» πριν να είναι αργά, όταν αυτό ακόμη εκκολάπτεται στη σφαίρα των ανατρεπτικών ιδεών. Έτσι η «ανομία» συμπεριλαμβάνει προληπτικά στους κόλπους της και όσα ο νόμος δεν έχει προλάβει να απαγορεύσει. Στο κυνήγι της «ανομίας» οι άδειες φιάλες μετατρέπονται σε εκρηκτικά, οι καταλήψεις σε γιάφκες, οι δυναμικοί αγώνες σε τρομοκρατικές ενέργειες. Και όπου ανθίζει η αντίσταση, η αξιοπρέπεια, η αλληλεγγύη, εκεί εντοπίζονται και οι εστίες της «ανομίας».

Αυτή λοιπόν είναι η «ανομία».

Δεν χρειάζεται να την περιγράψεις, αρκεί να την υποπτευθείς.

Κάτι σαν αυτό που μας λέγανε για την Ενέργεια στο μάθημα της Φυσικής.

Δεν μπορείς να τη δεις, μπορείς μόνο να αντιληφθείς τα αποτελέσματά της.

Μπορείς να δεις τις απεργίες. Μπορείς να δεις τις διαδηλώσεις. Μπορείς να δεις τους αγώνες ενάντια στη λεηλασία του πλανήτη, στην έμφυλη καταπίεση, στον εκφασισμό της καθημερινότητας, στην κυριαρχία κράτους και κεφαλαίου.

Μπορείς να δεις τις καταλήψεις. Και θα συνεχίσεις να τις βλέπεις για πολύ καιρό. Και αυτό είναι δέσμευση. Ευτυχώς.

Η εφημερίδα «Εστία Ανομίας» εκδόθηκε από την κατάληψη Φάμπρικα Υφαντές σε 5000 αντίτυπα τον Ιανουάριο του 2013 και διανέμεται χωρίς αντίτιμο.

Τα 18 βήματα προς την ευτυχία...

1

Συνειδητοποίηση

Δεν αντέχετε την μοναξιά; Θέλετε να ξεφύγετε από το βραχνά της οικογένειας; Δεν έχετε τη δυνατότητα να πληρώνετε νοίκι; Θέλετε να αντιμετωπίσετε συλλογικά τα προβλήματα της καθημερινότητάς σας; Θέλετε να αγωνιστείτε για έναν καλύτερο κόσμο χωρίς την διαμεσολάβηση του εμπορεύματος;

Ιδού η λύση στις ανησυχίες σας: ΚΑΤΑΛΗΨΗ!!!

2

Συλλογικοποίηση

Βρείτε και άλλους περιέργους ανθρώπους σαν κι εσάς, που έχουν παρόμοιες ανησυχίες, ανάγκες και επιθυμίες, φάτε τα νιάτα σας σε προπαρασκευαστικές συνελεύσεις και στήστε τη συλλογικότητα των ονείρων σας. Ωραία! Τώρα λοιπόν είστε πανέτοιμες και πανέτοιμοι να προβείτε σε κατάληψη. Πάμε!

3

Αναζήτηση

Οπλιστείτε με υπομονή, καφέ και κολατσιό. Πάρτε μαζί σας καλή παρέα και περιφερθείτε σε στενά και σε σοκάκια, σε λεωφόρους, στις γειτονιές της πόλης, ψάξτε και σημειώστε άδεια κτίρια, μπειτε (πάντα στα μουλωχτά) και ελέγξτε την κατάσταση τους, κρατήστε αυτά που σας ενδιαφέρουν σε μια λίστα με την διεύθυνσή τους.

4

Έλεγχος

Ελέγξτε το ιδιοκτησιακό καθεστώς των κτιρίων, όσα ανήκουν στο δημόσιο, στον κρατικό μηχανισμό ενδείκνυνται ιδιαίτερα, ενώ εκείνα που ανήκουν σε ιδιώτες καλό θα ήταν να σας ενδιαφέρουν λιγότερο. Μια άλλη καλή περίπτωση είναι εγκαταλελειμμένα πρώην βιομηχανικά κτίρια...if you know what I mean!

5

Δράση

Εισβάλετε στο κτίριο μια πλιόλουστη μέρα, κρεμάστε ένα πανό που να αναγγέλει την “άφιξη” σας, μοιράστε κάνα κειμενάκι στη γειτονιά για μια πρώτη γνωριμία. Τίπ: δεχτείτε ευγενικά τις επισκέψεις από περιέργους γείτονες. Σε αυτή την περίπτωση ένα κουτί σοκολατάκια ή μια πίτα της γιαγιάς μπορεί να αποδειχτούν σωτήρια.

6

Αποκατάσταση

Αγαπήστε το κτίριο, διαμορφώστε τους χώρους του όπως επιθυμείτε πάντα σύμφωνα με το φενγκ σουί, κάντε τους βιώσιμους και ευχάριστους, εκεί άλλωστε θα περνάτε μεγάλο κομμάτι της καθημερινότητάς σας (πιστέψτε με).

7

Δικτύωση

Δικτυωθείτε με τις υπόλοιπες καταλήψεις της πόλης. Τις έχετε και σας έχουν ανάγκη για κοινές και πάντοτε ευφάνταστες δράσεις.

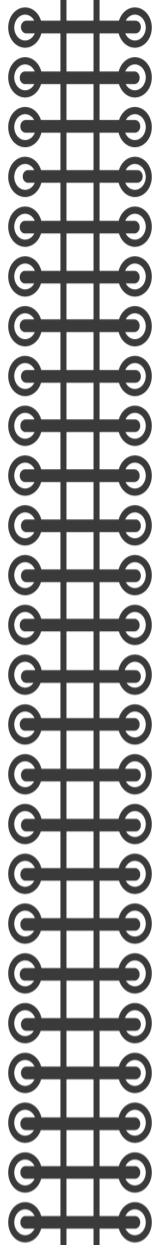
8

Θεωρία μα και Πράξη

Συνελεύσεις και κόντρα συνελεύσεις, συζητήσεις και πάλι συζητήσεις, αναζητήσεις... συνδιαμόρφωση, θέωση, ανάλυση... δράσεις, πορείες, μοιράσματα, παρεμβάσεις...! Προβολές, εκδηλώσεις, δραστηριότητες, συντροφικές κουζίνες, συλλογική ζωή...! 24 ώρες δεν θα είναι ποτέ πια αρκετές!

Οι παραπάνω πληροφορίες πάρθηκαν από τον τσελεμεντέ του καταληψία που παράχθηκε και συνεχώς εμπλουτίζεται από πλήθος κινήσεων που αντιστάθηκαν, αντιστέκονται και θα συνεχίσουν να το κάνουν ανά τον κόσμο. Ραντεβού στις εστίες ανομίας μας!

Κοιτάω στον καθρέφτη το είδωλό μου
 Και ενώ νιώθω τα δάκρυα,
 Αντίκρυ μου ένα χαμόγελο.
 -Μα πώς; Τα χάνω;
 -Προσπάθησε να καταλάβεις.
 Δες μια φωτογραφία·
 Οι θολές λεπτομέρειες είναι που την κάνουν ξεχωριστή.
 Έναν πίνακα ζωγραφικής·
 Οι σκιές είναι που τον τελειοποιούν.
 Παρατήρησε μία τραμπάλα
 Όσο περισσότερο βάρος από τη μία πλευρά,
 τόσο πιο ψηλά σε πάει.
 Καταλαβαίνεις τώρα;
 Και ένιωσα ένα χαμόγελο στο πρόσωπό μου.

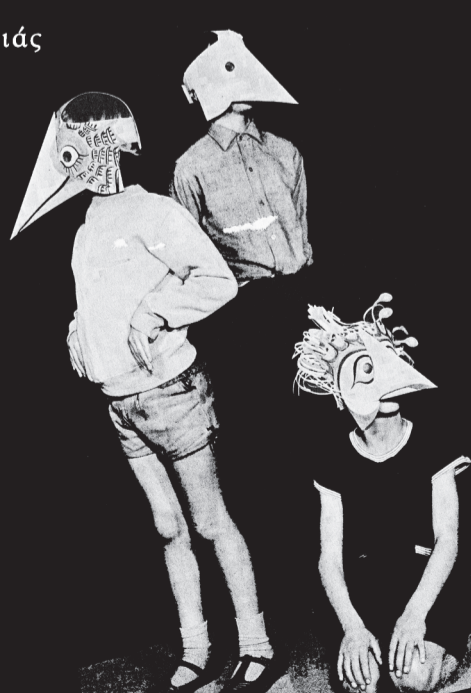

Διαλέξαμε να μην είμαστε μόνοι
 αλλά να μοιραζόμαστε
 Τι;
 Αυτό που μας τρώει
 μα κι ό,τι μας γεμίζει
 Είπαμε να ζήσουμε όμορφα
 όχι όπως τώρα
 μίζερα
 αγχωμένα
 με μια προσταγή πάνω απ' τα κεφάλια μας
 Και κάθετί να το πράξουμε μαζί
 Εγώ, εσύ, όλοι
 Και νά που έτσι κι έγινε
 Στους δρόμους της πόλης, στις μέρες και στις νύχτες
 Παντού
 Ναι λοιπόν
 Είμαστε οι άνομοι
 Είμαστε τα μαλακισμένα
 Σε μια απόπειρα να ξεγελάσουμε το συνηθισμένο
 Χίλια ναι

Μπροστά στο προφανές της καταστροφής,
 υπάρχουν εκείνοι που αγανακτούν και
 εκείνοι που παρατηρούν,
 εκείνοι που καταγγέλλουν και
 εκείνοι που οργανώνονται.

**Είμαστε μεταξύ αυτών
 που οργανώνονται.**

Στις καταλήψεις
 στις γειτονιές
 στους χώρους δουλειάς

Φάμπρικα Υφανέτ

Για να ξεπεραστεί η κρίση
 πρέπει να μας "σφίξουν το
 ζωνάρι".

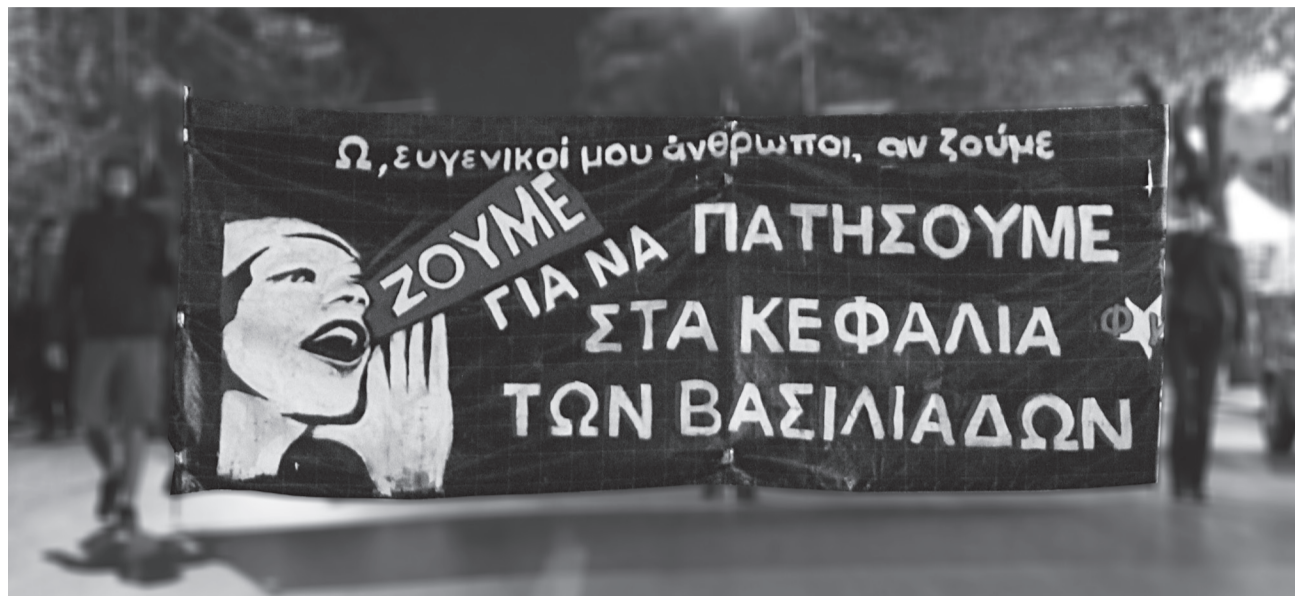
Να εξοικειωθούμε με την ανέχεια,
 να σπύσουμε το κεφάλι και να
 π ρ ο σ α ρ μ ο σ τ ο ύ μ ε
 ...αν θέλουμε να τη βγάλουμε.

Μα τώρα που
 ήρθαμε κοντά,
 ανοίγονται
 καινούριες
 δυνατότητες
 ανατροπής

Φάμπρικα Υφανέτ

ΘΑ ΥΠΕΡΑΣΠΙΣΤΟΥΜΕ ΤΙΣ ΚΑΤΑΛΗΨΕΙΣ, ΤΟΥΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΥΣ ΑΓΩΝΕΣ, ΤΙΣ ΖΩΕΣ ΜΑΣ

4 Οκτωβρίου 2012, πορεία αλληλεγγύης στις καταλήψεις, οδός Τσιμισκή, Θεσσαλονίκη

Βιώνουμε την κρίση και ταυτόχρονα την απόπειρα ξεπεράσματός της από την πλευρά του κεφαλαίου. Και αυτό σημαίνει: αναδιάρθρωση των κοινωνικών σχέσεων, επίταση της εκμετάλλευσης, υποτίμηση της εργασίας, εξαθλίωση, πειθαρχία και κατάληψη. Η κερδοφορία των αφεντικών απειλήθηκε από τη γενικευμένη άρνηση των εκμεταλλευόμενων να συναινέσουν στην ίδια τους τη συμφορά. Αγώνες αμυντικοί καθώς και στιγμές συλλογικής ανυποταξίας, όπως η εξέγερση του Δεκεμβρίου του 2008, κατόρθωσαν σε μεγάλο βαθμό να μπλοκάρουν τη διευρυμένη αναπαραγωγή της καπιταλιστικής σχέσης, γι' αυτό και αυτή επιστρέφει πλέον με εκδικητικότητα. Το ξεπέρασμα της κρίσης από την πλευρά ξένων και ντόπιων αφεντικών απαιτεί τα πιο υποτιμημένα κομμάτια της κοινωνίας (π.χ. μετανάστες χωρίς χαρτιά, οροθετικές εκδιδόμενες γυναίκες) να πεταχτούν στα αζήτητα για να πειθαρχήσουν οι υπόλοιποι. Σημαίνει ότι θα πρέπει να εξοικειωθούμε με την ανέχεια, να σκύψουμε το κεφάλι και να προσαρμοστούμε αν θέλουμε να τη βγάλουμε. Ο καπιταλισμός μας επιφυλάσσει μία νέα κόλαση αλλά πλέον δε τρέπεται να το παραδεχθεί.

Η αναδιάρθρωση δε μπορεί να αφήσει ανέπαφες τις πολιτικές μορφές. Το κράτος συρρικνώνει τον αναδιανεμητικό του ρόλο, ενώ μετατρέπει τις πενιχρές κοινωνικές παροχές σε πριμ αποδοτικότητας. Ταυτόχρονα παρεμβαίνει δυναμικά στην οικονομία με σκοπό την προάσπιση της κερδοφορίας του κεφαλαίου και την επανεκκίνηση ενός νέου κύκλου συσσώρευσης. Κυρίως, όμως, επιχειρεί να διαχειριστεί την κοινωνική δυσάρεσκεια μέσα από την άμεση αντιπαράθεση και τη διαροπάλου επιβολή της τάξης. Η περίοδος της αφομοίωσης μέσω κοινωνικών παροχών έχει παρέλθει. Αυτό που μπορεί να υποσχεθεί πλέον η κρατική μορφή είναι η πειθαρχία και η σιωπή του νεκροταφείου. Η διαδικασία αυτή έχει από καιρό ξεκινήσει με την καταστολή των εξεγερτικών στιγμών, την αντιμετώπιση των μαζικών πορειών, τη μετωπική σύγκρουση με το κίνημα των πλατειών, την εκκένωση καταλήψεων όπως αυτή της Χαλυβουργικής ή των εργολαβικών εργαζόμενων του Α.Π.Θ., την ανένδοτη στάση στον αγώνα ενάντια στα μεταλλεία χρυσού στη Χαλκιδική. Το πρόσφατο ανθρωποκυνηγητό των οροθετικών εκδιδόμενων γυναικών και οι επιχειρήσεις-σκούπα του Ξένιου Δία για τους μετανάστες στο κέντρο της Αθήνας, ιδιαίτερα δε η διαχείριση των παραπάνω στη δημόσια σφαίρα, εξυπηρετούν τον ίδιο σκοπό. Τελευταία σελίδα στην εποποιία της κρατικής βαρβαρότητας, η επίθεση στις καταλήψεις και τους αυτοοργανωμένους χώρους που ξεκίνησε με την εκκένωση της κατάληψης ΔΕΛΤΑ στη Θεσσαλονίκη και της κατάληψης στη Βέροια, επεκτάθηκε με την έφοδο στα στέκια της ΑΣΟΕΕ, τη φήμιση του 98FM και την εκκένωση της Βίλας Αμαλίας, συνεχίστηκε με την επίθεση στην κατάληψη Σκαραμαγκά και την αστυνομική επέμβαση στη κατάληψη της Λέλας Καραγιάννη. Και έπεται συνέχεια.

Ωστόσο, η Λέλας Καραγιάννη παραμένει κατάληψη, ενώ έχει προηγηθεί η δυναμική προσπάθεια ανακατάληψης της Βίλας Αμαλίας. Οι κινήσεις αυτές μαζί με το μέγεθος και το εύρος του κινήματος αλληλεγγύης σε ολόκληρη την επικράτεια δείχνουν το εξής: ο κοινωνικός ανταγωνισμός δεν έχει πει ακόμη την τελευταία του λέξη. Η στρατιωτικού τύπου διαχείριση δεν αρκεί για να επιλύσει το κοινωνικό ζήτημα και ως τέτοια δεν μπορεί παρά να έχει κοντά ποδάρια. Η κατασταλτική πολιτική αναπόφευκτα προσκρούει πάνω στην πραγματικότητα των κοινωνικών αγώνων, όπως αυτοί λαμβάνουν χώρα σε κάθε πτυχή της καθημερινότητας, έχοντας ως στιγμή τους και την υπεράσπιση των κατελιημένων χώρων. Σε αυτήν τη συγκυρία δεν μπορούμε παρά να διατηρούμε μια θερμή αγκαλιά για τις απανταχού καταλήψεις και να ενημερώσουμε φίλους και εχθρούς ότι:

Τις καταλήψεις θα τις υπερασπιστούμε ως απόπειρες εναντίωσης στην υποτίμηση της ζωής μας. Στους κατελιημένους χώρους στεγάζονται συλλογικές κουζίνες και χαριστικά παζάρια, βιβλιοθήκες και κινηματογραφικές προβολές, καφενεία και αυτομορφωτικές διαδικασίες, μαθήματα και τυπογραφικά εγχειρήματα, συναυλίες και εκδηλώσεις, δομές αναπαραγωγής και εργαστήρια ανατροπής, το χτίσιμο μιας αντικουλτούρας και το ακόνισμα της κριτικής του καπιταλιστικού κόσμου. Αυτό που διασώζεται στους κατελιημένους χώρους δεν είναι απλά και μόνο η θέλησή μας να επιβιώσουμε, αλλά –και αυτό είναι απείρως πολυτιμότερο– η επιθυμία μας για μια ζωή καλύτερη, η ανυποταξία στο φτώχεια της ύπαρξής μας, η άρνησή μας να βολευτούμε με ψίχουλα. Εκεί καταφεύγει η μνήμη στιγμών όπου οι εκμεταλλευόμενοι απολάμβαναν μια μεγαλύτερη δύναμη, εκεί φωλιάζει και ο πόθος για μια νέα έφοδο στον ουρανό. Τον πλούτο του κόσμου τον διεκδικούμε, δεν τον χαρίζουμε. Και αυτό δε σημαίνει ότι παλεύουμε μόνο για μια δουλειά ώστε να επιβιώνουμε ή για έναν καλύτερο μισθό. Σημαίνει ακόμη ότι αγωνιούμε για τις ποιότητες εκείνες που κάνουν τη ζωή άξια να βιωθεί: για την κοινωνικότητα και την αλληλεγγύη, για τη συλλογική μας αυτομόρφωση, για να ανθίσουν σεθωρακισμένες που καταπνίγονται και να ανακαλύψουμε νέα χάρια.

Τις καταλήψεις θα τις υπερασπιστούμε ως παράθυρα σε νέες κοινωνικές σχέσεις αμεσότητας και χαριστικότητας. Απαιτούμε τον κοινωνικό πλούτο, ωστόσο ασκούμε κριτική στο σύστημα που τον συσσωρεύει και στις σχέσεις μέσα από τις οποίες παράγεται. Καλύπτουμε και διευρύνουμε τις ανάγκες μας, ενώ ταυτόχρονα διερωτόμαστε πάνω στο περιεχόμενό τους και στον τρόπο μέσα από τον οποίο τις ικανοποιούμε. Ακόμη και αν κουβαλούν τις αντιφάσεις κάθε εγχειρήματος μέσα στον καπιταλισμό, οι καταλήψεις αντιστέκονται σε κάθε μορφή διαμεσολάβησης. Τη διαμεσολάβηση των ειδικών, του επίσημου συνδικαλισμού και των πολιτικών κομμάτων. Τη διαμεσολάβηση του χρήματος και των εμπορευματικών σχέσεων. Ως κοινωνικοί χώροι όπου πληθαίνουν οι αντιεμπρομητικές χειρονομίες, αμφισβητούν ξεκάθαρα ένα κόσμο που μετατρέπει τις ανθρώπινες σχέσεις σε σχέσεις μεταξύ πραγμάτων. Οι κατελιημένοι χώροι στεγάζουν την εναντίωση στον εθνικισμό, την αλληλεγγύη στους μετανάστες, την αμφισβήτηση της έμφυλης ιεραρχίας. Εδώ οικοδομούνται σχέσεις ισοτιμίας, χωρίς διακρίσεις και διαχωρισμούς. Εδώ βρίσκεται έδαφος ο πόθος για την καταστροφή της καπιταλιστικής σχέσης. Εδώ ανθίζουν μικροί κομμουνισμοί που κουβαλούν υπομονετικά νερό στην έρημο του πραγματικού. Μέχρι η ξηρά να ξαναγίνει θάλασσα.

Τις καταλήψεις θα τις υπερασπιστούμε ως κομμάτι των κοινωνικών αγώνων. Οι καταλήψεις δε θα ήταν εφικτές χωρίς τις διάχυτες κοινωνικές αρνήσεις, χωρίς την κοινωνική ανυποταξία όπως αυτή εκφράζεται στους χώρους δουλειάς, σε σχολεία και πανεπιστήμια, στους δρόμους της πόλης, πίσω από τις κλειστές πόρτες των σπιτιών. Οι κατελιημένοι χώροι θα ήταν αδιανόητοι αν δεν υπήρχε ένα συνεχές κοινωνικό ρεύμα αμφισβήτησης των εκμεταλλευτικών σχέσεων, της εθνικής ενότητας, της έμφυλης ιεραρχίας, του εκβιασμού της πυρηνικής οικογένειας. Σε αυτήν την κίνηση χρωστούμε την ύπαρξή μας και αυτήν επιθυμούμε να ανατροφοδοτούμε με την καθημερινή μας πράξη. Το ζήτημα δεν είναι η υπεράσπιση τεσσάρων τοίχων· είναι η διάσωση δικτύων, σχέσεων και δομών, ένα ακόμη ανάχωμα στην επέκταση της καπιταλιστικής σχέσης, η περιφρούρηση της δυνατότητάς μας να αντιστεκόμαστε στη βαρβαρότητα που προελαύνει. Υπεράσπιση των καταλήψεων, λοιπόν, σημαίνει επιστροφή στα κοινωνικά πεδία και ενίσχυση των κοινωνικών αγώνων, επέκταση και πολλαπλασια-

σμός τους, και όχι απλώς στείρα προπαγάνδη της ύπαρξής μας. Η διάσωση των καταλήψεων πρέπει να γίνει μέρος μιας συνολικής κοινωνικής απερίθωτης ενάντια στην ένταση της εκμετάλλευσης, την υποτίμηση της ζωής μας, τη σκληρότητα του κρατικού αυταρχισμού, την επέλαση του φασισμού, του ρατσισμού και της έμφυλης βίας, αλλιώς θα βρεθεί εγκλωβισμένη στα στενά πλαίσια μιας πολιτικής ταυτότητας.

Τις καταλήψεις θα τις υπερασπιστούμε χωρίς αυτόκλητους σωτήρες και καλοθελητές. Γνωρίζουμε πως ο πολιτικός ρεφορμισμός, η «υπεύθυνη» αντιπολίτευση, η συνδιαχείριση της μιζέριας μας, τα γνωστά πολιτικά μαγαζιά που στην ταμπέλα τους αναγράφουν κοινωνική απερίθωτη και στο βάθος κάλπικη, θα εμφανιστούν πρόθυμα να μας ενσωματώσουν, αρκεί και εμείς να αποδειχθούμε ψύχραιμοι και νουνεχείς, ρεαλιστές και υπεύθυνοι, άσχομοι, άχρωμοι, άγευστοι. Το σενάριο γνωστό. Αποδοχή της αυτοοργάνωσης αρκεί να μην αμφισβητεί τις σχέσεις εξουσίας. Θεσμική αντιπροσώπευση των κινηματικών διεργασιών και μετατροπή του κοινωνικού ζητήματος σε αίτημα αλλαγής των πολιτικών συσχετισμών. Απονέκρωση των κοινωνικών αντιστάσεων μέσα από την προμοδότηση εκείνων μόνο των αγώνων που καταφάσκουν σε όψεις της εκμετάλλευσής μας και καταδικά ούσαν δε χωρούν στο σοσιαλδημοκρατικό πλαίσιο διακυβέρνησης. Ούτε βέβαια και χρειαζόμαστε τις κάθε μορφής πρωτοπορίες που εμφανίζονται στο εσωτερικό των κινήματων και οι οποίες αδιαφορούν για τα πεδία του κοινωνικού ανταγωνισμού, για τον τρόπο, την ένταση και τις μορφές που παίρνει η αντίσταση στην αναδιάρθρωση μέσα στους κοινωνικούς χώρους. Ας το πούμε για άλλη μια φορά: γνωρίζουμε πώς να μιλάμε για αυτό που κάνουμε και πώς να το υπερασπιζόμαστε. Δεν έχουμε την ανάγκη πολιτικών διαμεσολαβητών, ούτε πρωτοποριών να μιλούν εξ ονόματός μας και να υποδεικνύουν μορφές και τρόπους δράσης. Θα υπερασπιστούμε τα περιεχόμενα και τις δομές μας μέσα από διαδικασίες που εδώ και καιρό έχουμε επιλέξει: δημόσια, αυτόνομα, κινηματικά και ακηδεμόνευτα.

Τις καταλήψεις θα τις υπερασπιστούμε μαζί με τον κόσμο που αγωνίζεται ενάντια στην απαξίωση της ζωής του. Αν αυτοί που επιδιώκουν να διευθύνουν τις ζωές μας εκτιμούν ότι οι καταλήψεις είναι απομονωμένες νησίδες, αποκομμένες από την κοινωνική κίνηση, να το ξανασκεφτούν. Οι κατελιημένοι χώροι λειτουργούν ως τόποι συνάντησης, ως κόμβοι κυκλοφορίας των αγώνων, ως σημεία συλλογικοποίησης των ανήσυχων υποκειμένων, ως χώροι διάχυσης αντιεμπρομητικών λογικών. Οι καταλήψεις εδώ και καιρό είναι διαμπερείς στα ρεύματα του κοινωνικού ανταγωνισμού, αφουγκράζονται κάθε απόπειρα κοινωνικής απειθαρχίας, διατηρούν πόρτες διάπλατα ανοιχτές σε όσες αγωνίζονται για να πάρουν τη ζωή στα χέρια τους. Τα κοινωνικά ριζώματα είναι υπαρκτά και εκτεταμένα, ικανά να εκπλήξουν όποιον αποπειραθεί να αναμετρηθεί μαζί τους.

Την κατάληψη του εργοστασίου της Υφανέθ θα την υπερασπιστούμε με αποφασιστικότητα αλλά και με το χέρι απλωμένο σε όσους μοιραζόμαστε την ίδια τύχη. Θα την υπερασπιστούμε με το φως της μέρας, στους δρόμους και στις πλατείες της πόλης μας, στις γειτονιές και στους χώρους της καθημερινής μας εκμετάλλευσης. Με φόβο και με πάθος, με νύχια και με δόντια. Γιατί ξέρουμε πώς να γινόμαστε επικίνδυνες, αλλά και από χαμόγελα γνωρίζουμε. Η Υφανέθ θα παραμείνει χώρος ανοιχτός, κοινωνικός, χώρος αγώνων και ανατροπών. Η Υφανέθ θα παραμείνει κατάληψη.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΟ ΡΟΛΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ

Είναι γεγονός ότι ο πρωθυπουργός και ο υπουργός δημόσιας τάξης θέλουν να φαίνονται ότι στέκονται αποφασισμένοι απέναντι στις καταλήψεις, δείχνοντας με τις εξαγγελίες τους να αναλαμβάνουν μια προσωπική σταυροφορία για τη διάλυση αυτών των «νησίδων ανομίας». Και το κράτος εμφανίζεται ως μια ξέχωρη από την οικονομία σφαίρα της πολιτικής που λειτουργεί στο πλαίσιο της βούλησης ισχυρών ηγετικών φυσιογνωμιών. Το κράτος, ακόμα και στις καθημερινές μας συζητήσεις και συναστροφές, καταφέρνει να εμφανίζεται ως αναγκαία σύμβαση για την τήρηση της τάξης. Ως ένα όργανο που οι πουλημένοι πολιτικοί το κακοδιαχειρίστηκαν και φτάσαμε εδώ που φτάσαμε... Όμως το κράτος δεν είναι μια ουδέτερη ή και υπεριστορική δομή που διαμορφώνεται και διαμορφώνει έξω από την οικονομία και την κοινωνία και, βέβαια, δεν αποκτά πρόσημο ανάλογα με το ποιος είναι στην εξουσία. Επίσης το κράτος δεν είναι ένας μηχανισμός ποτισμένος με κάποιο προπατορικό μίσος για τους αναρχικούς, τους οποίους θέλει να καταστρέψει και να εξουσιάσει.

Ο καπιταλισμός δεν είναι ένα οικονομικό σύστημα αλλά μια κοινωνική σχέση που περιστρέφεται γύρω από την παραγωγή αξίας. Είναι εκείνη η μορφή οργάνωσης των κοινωνικών σχέσεων που μας κατασκευάζει ως ελεύθερα υποκείμενα και συγχρόνως ως εκμεταλλεζόμενους/ες. Στον καπιταλισμό είμαστε ελεύθερες να πουλάμε την εργασιακή μας δύναμη χωρίς εξωοικονομικούς καταναγκασμούς (όπως θα συνέβαινε για παράδειγμα σε μία δουλοκτητική κοινωνία) αλλά συγχρόνως είμαστε «ελεύθερες» από κάθε άλλο τρόπο επιβίωσης πέρα από την πώληση της εργασιακής μας δύναμης. Εξαιτίας της διττής αυτής συνύπαρξης ελευθερίας και εξαναγκασμού, η σχέση-κεφάλαιο εμφανίζεται αναγκαία από τη μία ως οικονομία (όπου λαμβάνει χώρα η εκμετάλλευση και τα κοινωνικά υποκείμενα χωρίζονται σε εκμεταλλευτές και εκμεταλλεζόμενους) και συγχρόνως από την άλλη ως πολιτική (όπου όλοι είμαστε ισότιμα, αυτόνομα υποκείμενα, με ίδια δικαιώματα και ίδιες υποχρεώσεις απέναντι στο κράτος). Συνεπώς, οικονομία και πολιτική δεν είναι διαχωρισμένες σφαίρες αλλά η διττή υπόσταση της καπιταλιστικής σχέσης, δύο αναγκαίες και συμπληρωματικές μορφές εμφάνισης της ίδιας σχέσης που μετατρέπει την ανθρώπινη δραστηριότητα σε σωρό εμπορευμάτων.

Το κράτος, λοιπόν, ως κατεξοχόν –άλλα όχι αποκλειστικό– πεδίο του πολιτικού, δεν βρίσκεται πάνω από την κοινωνία, δεν ρυθμίζει τις εκμεταλλευτικές σχέσεις με τρόπο εξωτερικό προς το κεφάλαιο. Αντίθετα, είναι άλλη μια έκφραση της κυριαρχίας του κεφαλαίου και της επιβολής της εργασίας και ως μην ξεχνάμε ότι ζούμε μια διαρκή κρίση της αναπαραγωγής αυτής της σχέσης. Η κρίση δεν είναι παρά η στιγμή του μπλοκαρίσματος της διαδικασίας συσσώρευσης λόγω της όξυνσης του κοινωνικού ανταγωνισμού και της γενικευμένης άρνησής μας να υπάγουμε τη ζωή μας στην παραγωγή κέρδους και την κυριαρχία του χρήματος. Ως μπλοκάρισμα της διαδικασίας καπιταλιστικής συσσώρευσης δεν αναγνωρίζουμε μόνο την απειθαρχία στους χώρους εργασίας αλλά και την καθημερινή αντίσταση στην υποτίμηση της αξίας της εργασιακής δύναμης που επιτυγχάνεται μέσω της μείωσης του έμμεσου μισθού και της συρρίκνωσης των κρατικών δαπανών για την αναπαραγωγή μας. Ακόμη παραπέρα, όμως, αναγνωρίζουμε ως στιγμές της κρίσης και την απαξίωση από την πλευρά των εκμεταλλεζόμενων-κυριαρχούμενων κάθε διαμεσολαβητικού μηχανισμού του κράτους, την έμπρακτη αμφισβήτηση των πολιτικών κομμάτων και των συνδικαλιστικών ηγεσιών, που πρωτοστάτησαν στην ενσωμάτωση της ταξικής πάλης, κατά την παρελθούσα περίοδο του κοινωνικού κράτους.

Η παρούσα κρίση, επομένως, δεν είναι το αποτέλεσμα κακοδιαχείρισης των εθνικών πόρων, κακών χειρισμών, ανικανότητας και άγνοιας των οικονομικών «νόμων». Είναι αποτέλεσμα της ταξικής πάλης, όχι όμως αποκλειστικά με τη στενή έννοια των οικονομικών διεκδικήσεων στο επίπεδο της παραγωγής. Είναι προϊόν της συνολικής αμφισβήτησης της σχέσης κεφάλαιο, όπως αυτή εκφράστηκε τα προηγούμενα χρόνια, τόσο στη σφαίρα της οικονομίας όσο και στον τόπο του πολιτικού: ο ταυτόχρονος κλυδωνισμός ενός καθεστώτος συσσώρευσης αλλά και των τρόπων ρύθμισης που το συνοδεύουν. Αυτό γίνεται εμφανές από τις διαδοχικές πολιτικές μορφές που κλήθηκαν μέσα σε λίγα χρόνια να διαχειριστούν την ογκούμενη κοινωνική δυσαρέσκεια, για να καταρρεύσουν σύντομα η μία μετά την άλλη: νεοφιλελεύθερες κυβερνήσεις με σοσιαλδημοκρατική φρασεολογία, νεοφιλελεύθερες κυβερνήσεις χωρίς σοσιαλδημοκρατική φρασεολογία, κυβερνήσεις τεχνοκρατών, διακομματικές συνεργασίες, εκλογές και πάλι εκλογές, είσοδος των φασιστών στη βουλή, υπηρεσιακές κυβερνήσεις και τρικομματικά υβρίδια.

Θα μπορούσαμε να διαβάσουμε τις παραπάνω μεταλλάξεις ως

28 Ιούνη 2011, Αθήνα

καταστάσεις εξαίρεσης και ιδιότυπες μορφές πολιτικής διαχείρισης μιας συνθήκης εκτάκτου ανάγκης, όπως είναι η περίοδος που διανύουμε. Προτιμούμε, ωστόσο, να αναζητήσουμε πίσω από τις συνεχιζόμενες ανακατατάξεις, τους αναδυόμενους νέους τύπους ρύθμισης του κοινωνικού, νέες πολιτικές μορφές που θα συνοδεύσουν μια νέα περίοδο συσσώρευσης, που τόσο επιθυμεί το κεφάλαιο ως έξοδο από την κρίση. Φυσικά μια πλήρης αποτύπωση είναι προς το παρόν αδύνατη γιατί και οι κινήσεις του κράτους είναι αποσπασματικές αλλά και το τοπίο ακόμη ρευστό αφού η κοινωνική ανυποταξία δεν έχει ολότελα καμφθεί. Ακόμη όμως και αν τα ερμηνευτικά μας εργαλεία αποδεικνύονται πάντοτε ανεπαρκή για να περιγράψουν με τρόπο πανοπτικό την κοινωνική κίνηση, μπορούμε να αποπειραθούμε να εντοπίσουμε μεμονωμένες στιγμές αυτής της κρατικής μετάλλαξης.

Ως αποτέλεσμα και αντικείμενο της ταξικής πάλης, το κράτος θα λέγαμε πως είναι μία στιγμή της και ως τέτοιο δεν έχει παρά μία και μόνη επιλογή: αναδιάρθρωση. Αναδιάρθρωση τόσο σε επίπεδο δομών και μηχανισμών, όσο και στις λειτουργίες που επιτελεί και τους ρόλους που αναλαμβάνει. Το κόσμημα του κοινωνικού μισθού (υγεία, συντάξεις, παροχές) είναι μια στιγμή της αναδιάρθρωσης στην οποία μετακλιείται το κόστος της αναπαραγωγής μας σε εμάς, χωρίς όμως το κράτος να αποσύρεται από αυτόν τον τομέα, αφού τον αναλαμβάνει πλέον με στρατιωτικούς όρους. Το κράτος αποσύρεται από τις προνοιακές του λειτουργίες, συρρικνώνει τις κοινωνικές παροχές και το κενό που ανοίγεται έρχεται να το καλύψει η ιδιωτική πρωτοβουλία.

Ο «δημόσιος» τομέας συστέλλεται και, όπου δεν ιδιωτικοποιείται, λειτουργεί υπό κρατικό έλεγχο αλλά με κριτήρια επιχειρηματικότητας και με όρους της αγοράς. Πανεπιστήμια, νοσοκομεία, δήμοι και σχολεία μετατρέπονται σε αυτόνομες και αυτοχρηματοδοτούμενες επιχειρήσεις που ανταγωνίζονται η μία την άλλη για την εύρεση κονδυλίων και για κρατικές επιχορηγήσεις. Η περαιτέρω εμπορευματοποίηση των δομών του κοινωνικού κράτους είναι, σε συνδυασμό με την καλπάζουσα ανεργία, πολύ αποτελεσματική μέθοδος πειθάρχησης του εργατικού δυναμικού και εντατικοποίησης της εργασίας όπως παραμένουν να εργάζονται σε αυτές τις υπηρεσίες. Η «πολυπόθητη» ανάπτυξη και προσέλκυση επιχειρηματικών πρωτοβουλιών σε τομείς όπως η ενέργεια, η παιδεία και η υγεία, πέρα από την υποτίμηση της εργασιακής δύναμης όλων μας, συνεπάγεται απλά και ξάστερα το ξεζούμισμα των εργαζομένων σε αυτές τις δομές, το καθημερινό τους στύψιμο έναντι πινακίου φακής, κάτω από το θόρυβο των κανιβαλικών ιαχών για «τεμπέληδες δημόσιους υπάλληλους που δεν θέλουν να δουλέψουν».

Παράλληλα το κράτος, ενώ παραχωρεί την πειθάρχηση των εργαζομένων στους χώρους εργασίας στο ιδιωτικό κεφάλαιο, κάνει ό,τι περνάει από το χέρι του για να διευκολύνει την κερδοφορία και την ιδιωτική επιχειρηματικότητα σε επίπεδο νομικών διατάξεων και ρύθμισης του γενικού πλαισίου εκμετάλλευσης. Φοροαπαλλαγές και διευκολύνσεις για τα αφεντικά πηγαίνουν παράλληλα με αποφάσεις για την άρση του προστατευτισμού της εργασίας όπου αυτή υπήρχε, την καταβαράθρωση εργασι-

κών δικαιωμάτων και την υποτίμηση της αξίας της εργασιακής δύναμης. Ταυτόχρονα, είτε επεκτείνοντας την επισφαλή εργασία αλλά είτε και καταργώντας την εκεί όπου ωρομίσθιοι, αναπληρωτές και εργαζόμενοι σε stage είχαν αποκτήσει δύναμη στην αντιπαράθεσή τους με το κεφάλαιο, ξεριζώνει κόσμο από τους χώρους εργασίας και τις κοινότητες αγώνα που είχε οικοδομήσει, εξαναγκάζοντάς τον στην ανεργία ή την εσωτερική και εξωτερική μετανάστευση. Έτσι, αποδιαιρώνει την τεχνική και συνεπώς την πολιτική σύνθεση της τάξης, κατορθώνοντας ισχυρά πλήγματα στην ικανότητα των εκμεταλλεζόμενων να απαντούν στην υποβάθμιση της ζωής τους.

Τέλος, το κράτος αναλαμβάνει αποφασιστικά την αντιμετώπιση της κοινωνικής δυσαρέσκειας έξω από τους χώρους δουλειάς, μοιράζοντας απλόχερα ξύλο, χρηματικές ποινές και φυλάκιση σε όσους/ες αντιστέκονται. Η επίθεση στους κοινωνικούς αγώνες είναι μια άλλη στιγμή της αναδιάρθρωσης που εκτυλίσσεται παράλληλα. Από τα μεταλλεία της Χαλκιδικής ως τις αστυνομικές επιχειρήσεις του Ξένιου Δία εναντίον των μεταναστών στα κέντρα των πόλεων, από την καταστολή των απεργιακών κινητοποιήσεων ως την άγρια επίθεση στο κίνημα των πλατειών, από τις ομοφοβικές επιθέσεις και το κυνήγι των ομοφυλικών γυναικών ως τα φασιστικά μαχαίρωμα και τα ρατσιστικά πογκρόμ, η πειθάρχηση του προλεταριάτου επιχειρείται με αυξανόμενο αυταρχισμό και καταστολή. Όπου δεν φτάνει η γροθιά του σκεκουριτά, θα φτάσει το γκλομπ του μπάτσου, το μαδέρι του «αγανακτισμένου κατοίκου» ή το μαχαίρι του φασίστα.

Στην επίθεση στις καταλήψεις δεν βλέπουμε λοιπόν φθονερούς κρατικούς λειτουργούς. Σπάζοντας την προσωποποίηση των σχέσεων και προχωρώντας ένα βήμα πέρα από τον τροχό των ΕΚΑΜ και την εντολή εκκένωσης του Δένδια, βλέπουμε τη συγκρουσιακή διαδικασία της αναπαραγωγής του κεφαλαίου που περνά από πάνω μας. Δε βλέπουμε μια διαχωρισμένη αυταρχικοποίηση του κράτους λόγω της ανόδου της ακροδεξιάς, αλλά θέλουμε να φωτίσουμε πώς το κράτος κάνει αυτό που πρέπει να κάνει διαχρονικά και πώς σιγά-σιγά στέρεψε από εναλλακτικές λύσεις. Πώς μετά το Δεκέμβριο του 2008 δοκίμασε διάφορες μορφές διαχείρισης της κρίσης, πώς οι κυβερνήσεις αδυνατούσαν να τα καταφέρουν να ενσωματώσουν και να αφομοιώσουν τα κινήματα που ξεπηδούσαν, και πώς έφτασε η καταστολή τους να είναι κεντρική στρατηγική. Και τέλος, δεν βλέπουμε σε αυτήν την κίνηση του κράτους μια προσπάθεια αποπροσανατολισμού από άλλα υπαρκτά ζητήματα (σκάνδαλα και μίζες). Αν μη τι άλλο, εκτιμούμε παραπάνω τη δράση μας (όπως και το κράτος) και αντιλαμβάνομαστε γιατί πρέπει να χτυπηθεί.

Γιατί οι καταλήψεις δεν είναι μόνο απελευθερωμένοι κωροχρόνοι ή απλώς μια απόπειρα συλλογικής επανοικειοποίησης των συνθηκών ύπαρξης. Είναι κι αυτές στην κίνηση που μάχεται για το μπλοκάρισμα της αναδιάρθρωσης, στην κίνηση που αγωνίζεται να συνδεθεί με άλλα κομμάτια της κοινωνίας και να προτάξει ένα συλλογικό εμείς απέναντι στη μιζέρια της ιδιωτέυσης, στην κίνηση των ανθρώπων που είναι ανταγωνιστική και όχι εναλλακτική στο Υπάρχον.

ΚΑΤΑΛΑΜΒΑΝΟΝΤΑΣ ΤΗ ΜΗΤΡΟΠΟΛΗ

κατειλημμένη γειτονιά Tarlabasi, Istanbul, 2012

Η μητρόπολη αποτελεί το διαλεκτικό πεδίο των κοινωνικών ανταγωνισμών και των ταξικών συγκρούσεων. Αποτελεί το έδαφος της εκμετάλλευσης, της προσταγής και του κεφαλαίου αλλά ταυτόχρονα αποτελεί και τον τόπο του σαμποτάζ, της απεργίας και του αγώνα. Η μητρόπολη είναι ο τόπος των κοινών και των περιφράξεων. Η μητρόπολη είναι ο διαλεκτικός τόπος της κατάληψης.

Η κατάληψη είναι ο κυρίαρχος τρόπος αστικοποίησης. Από την εποχή της ανάδυσης του καπιταλισμού (17ος -18ος αιώνας) επαναλαμβάνεται η διαδικασία της λεγόμενης πρωταρχικής συσσώρευσης: το κεφάλαιο περιφράσσει τις κοινοτικές γαίες, τα δάση, τους αγρούς, τα ποτάμια και οι πληθυσμοί αποκόπτονται από τα μέσα και τους πόρους παραγωγής και αναπαραγωγής. Έτσι, εξαναγκάζονται να μεταναστεύσουν στα ανερχόμενα βιομηχανικά κέντρα στα οποία, μην έχοντας τίποτα άλλο παρά μόνο την εργατική τους δύναμη, μετατρέπονται σε μισθωτούς εργάτες. Εκεί, στην εργασιακή διαδικασία, είναι που παράγεται αξία και υπεραξία για τον καπιταλισμό. Ωστόσο, όσο οι πληθυσμοί διαθέτουν την ικανότητα να ελέγχουν τα μέσα διαβίωσης και κοινωνικής αναπαραγωγής δεν θα υπάρχει κίνητρο για να πουλήσουν την εργατική τους δύναμη προκειμένου να δημιουργηθεί υπεραξία από αυτόν που κατέχει το κεφάλαιο. Ο αγώνας λοιπόν ενάντια στις περιφράξεις και τη μονιμότητα της λεγόμενης πρωταρχικής συσσώρευσης, καθώς και ενάντια στη διαδικασία παραγωγής και κυκλοφορίας της αξίας και της υπεραξίας, γεννά διαρκώς χώρους έξω από τη λογική της ιδιοκτησίας, του νοικοκυριού, του κέρδους, γεννά κατειλημμένα εδάφη σε όλες τις μητροπόλεις. Τόπους πλούσιους σε εξεγέρσεις, σε υποκουλτούρες, σε συντροφικές χειρονομίες, σε κοινοτικές σχέσεις, σε αντικρατικές πρακτικές που διαρκώς κλονίζουν το νευρικό σύστημα της καπιταλιστικής μητροπόλης. Τα κατειλημμένα εδάφη είναι κοινότητες σε κίνηση, αντιφατικές, ευάλωτες, ρευστές επικράτειες, ανοιχτές στα όνειρα των παρανομών και στα παιχνίδια των παιδιών, στην τρυφερότητα, το χόδι, τον πειραματισμό. Είναι υβριδικές μορφές ζωής, κατώφλια προς άλλους κόσμους μαγικούς, υπόγειους, αόρατους, τόπους αντιεξουσίας και άναρχης πολεοδομίας που δεν χωράνε στην ευκλείδεια γεωμετρία του πολεοδομικού καννάβου. Τα λαβυρινθοειδή σοκάκια, οι φαβέλες και οι παραγκουπόλεις, τα αυτοοργανωμένα κοινωνικά κέντρα, οι ετεροτοπίες των vagabonds και των flaneurs, οι νομαδικοί τόποι των τσιγγάνων και οι ζωντανές γειτονιές των μεταναστών αποτελούν πληθυντικές μορφές ζωής όπου όλα μπορούν να συμβούν.

Χαρακτηριστικά, τον 18ο αιώνα, η μεγαλύτερη καπιταλιστική μηχανή, το Λονδίνο, ήταν στην πραγματικότητα μια τεράστια κατειλημμένη παραγκούπολη με περίπου τέσσερα εκατομμύρια κατοίκους να ζουν σε απροσέλαστες για την αστυνομία γειτονιές, όπως τις έχει περιγράψει ο Ντίκενς. Στη συνέχεια, το 19ο αιώνα, είναι διάσημες στο Παρίσι οι bidonvilles, κατειλημμένες γειτονιές, κατασκευασμένες από τενεκέδες -μπιτόνια- τενεκε-

δοπόλεις, από τις οποίες ξεπηδούσαν τα χαμίνια, οι άθλιοι και οι εξεγερμένοι του 1830, του 1848 και της Κομμουνάς του 1871. Σήμερα, στα κατειλημμένα και αυθαιρέτως χτισμένα εδάφη των μητροπόλεων κατοικεί πάνω από το 50% του παγκόσμιου αστικού πληθυσμού και κάθε μέρα προστίθενται πάνω από 100.000 καταλήψεις. Από τα «γεντζέκοντους», τα σπίτια που χτίζονται σε μια νύχτα και αποτελούν το 70% της Ιστανμπούλ και του Καΐρου, τα συχνά εξεγερμένα παρισινά banlieues, τις οργισμένες φαβέλες των λατινοαμερικάνικων μητροπόλεων του Σάο Πάολο, του Ρίο και της Πόλης του Μεξικού, τα slums των υποσαχάρων αφροπόλεων του Λάγος, της Κινσάσα, του Ναϊρόμπι και του Γιοχάνεσμπουργκ, μέχρι τα βραβευμένα με όσκαρ (Slumdog Millionaire) παραγκόπιτα της Βομβάης, της Καλκούτας και του Νέου Δελχί, οι καταλήψεις στις μητροπόλεις αποτελούν τον κανόνα και όχι απλώς μια εξαίρεση στην πολεοδομική και δικαιοδική κανονικότητα.

Από τη δεκαετία του '60 στην καρδιά των μητροπόλεων της δυτικής Ευρώπης και στα συντρίμια των φορντικών εργοστασίων ξεπηδούν και οι πολιτικές καταλήψεις αυτόνομων, αναρχικών και φεμινιστικών κινήσεων. Οι τοίχοι, οι σημαίες και τα ποιήματά τους γράφουν «τα θέλουμε όλα», «το προσωπικό είναι πολιτικό», «είμαστε αυτό που κάνουμε για να αλλάξουμε αυτό που είμαστε», φλερτάρουν με την έφοδο στον ουρανό. Από τότε μέχρι σήμερα οι μνήμες και οι πρακτικές τους διαπερνούν διαγώνια το βιοπολιτικό διάγραμμα της μεταφορντικής μητροπόλης.

Αντιμέτωπος με τις παραπάνω κινήσεις ο καπιταλισμός μέσα από τη διαδικασία της μονιμότητας της λεγόμενης πρωταρχικής συσσώρευσης και της κυκλοφορίας της αξίας διαρκώς επιδιώκει είτε να εκδιώξει τους πληθυσμούς από τις καταλήψεις, είτε να τους ενσωματώσει νομιμοποιώντας τις κατειλημμένες εκτάσεις και τις αυθαιρέτες κατασκευές με βαριές φορολογίες, ενοίκια και μετασχηματίζοντας τον ανθρωπολογικό τύπο του καταλήψια σε ατομικό ιδιοκτήτη, καταναλωτή, μισθωτό εργάτη, μικροεπιχειρηματία. Ταυτόχρονα ο φόβος των απρόσμενων συναντήσεων - συγκρούσεων αποτυπώνεται στην ανάπτυξη χωρικών σχηματισμών όπως τα γκέτο των πλουσίων, οι gated communities (περιφραγμένες γειτονιές), τα mall, το zoning, τα προάστια υπνωτήρια, η πολεοδομία των τοίχων, τα συστήματα ασφαλείας και διαρκώς επιδιώκεται η κυριοποίηση-εξευγενισμός της πόλης με πολιτικές καθαρ(ι) ότητας και στόχο την αποδοτικότερη κυκλοφορία της αξίας.

Στην ελληνική περίπτωση, οι καταλήψεις στο μητροπολιτικό πεδίο δεν είναι άγνωστο φαινόμενο. Όλες οι ελληνικές πόλεις έχουν χτιστεί με αλλεπάλληλα ιζήματα καταλήψεων και αυθαιρέτων κατασκευών και έπειτα ακολουθούσε πάντα ασθμαίνοντας ο κρατικός πολεοδομικός σχεδιασμός που με πλήθος ρυθμίσεων, κανόνων και εξαιρέσεων προσπαθούσε να ενσωματώσει τους πληθυσμούς σε νέους κύκλους πρωταρχικής συσσώρευσης. Ενδεικτικά, τις δεκαετίες του '20 και '30 πρόσφυγες από τα ανα-

τολικά Βαλκάνια, τη Μικρά Ασία και τον Πόντο, έχοντας χάσει τα μέσα παραγωγής και αναπαραγωγής, καταλαμβάνουν μητροπολιτικά εδάφη, πρώην στρατόπεδα, εκκλησιαστικά κτήματα, πρώην οθωμανικά τσιφλίκια και εγκαθίστανται σε παράγκες-ξύλινα παραπήγματα χωρίς ύδρευση και ρεύμα στην περίμετρο των μεγάλων πόλεων, στην Αθήνα (Κοκκινιά, Δραπετσώνα, Κερασί-νι, Κορυδαλλός, Καισαριανή) και στη Θεσσαλονίκη (Καλαμαριά, Τούμπα, Νεάπολη, Εύσσομος-Κορδελιό). Από αυτές τις γειτονιές τα εξεγερμένα πλήθη θα συγκλονίσουν τον αναδυόμενο ελληνικό καπιταλισμό με τις απεργίες και τις εξεγέρσεις του μεσοπολέμου. Μετά τον εμφύλιο, τις δεκαετίες του '50 και '60, για άλλη μια φορά ο διωκόμενος αριστερός αγροτικός πληθυσμός καταφθάνει στις πόλεις για να φτιάξει μια νέα αστική περίμετρο με αυθαίρετες παραγκουπόλεις (π.χ. Περιστερί, Αιγάλεω, Πετρούπολη, Πέραμα στην Αθήνα), οι οποίες σε συνδυασμό με τις παλαιότερες προσφυγικές γειτονιές και τις παραδοσιακές γειτονιές της εργατικής τάξης συνθέτουν το μητροπολιτικό ταξικό ιστό, που θα βγει στους δρόμους στα μέσα της δεκαετίας του '60 (με αποκορύφωμα τα Ιουλιανά του 1965). Στη συνέχεια, τις δεκαετίες '70 και '80 μέσω της αντιπαροχής προστίθενται παράνομοι όροφοι, καταλήψεις καθ' ύψος, με κρατική ανοχή ως εδαφικός μηχανισμός ενσωμάτωσης των κοινωνικών ανταγωνισμών.

Ταυτόχρονα η κατάληψη αποτελεί συνήθη επιλογή των αγωνιζομένων. Από τις καταλήψεις σε χώρους εργασίας -ιδίως τα πρώτα χρόνια της μεταπολίτευσης με τις άγριες απεργίες στα τέλη της δεκαετίας '70- τις καταλήψεις σε σχολεία και πανεπιστήμια (χαρακτηριστικά τις χρονιές '80-'81, '90-'91, 2006-2007, 2011), τα κατειλημμένα στέκια και κοινωνικά κέντρα, τις καταλήψεις δημόσιων κτιρίων τον Δεκέμβριο του 2008, μέχρι τις πρόσφατες καταλήψεις πλατειών, η μορφή της κατάληψης αποτελεί μια γενικευμένη πρακτική του ανταγωνιστικού κινήματος.

Η κατάληψη είναι άρνηση της εργασίας, είναι άρνηση πειθαρχη-σης, είναι μπλοκάρισμα της κυκλοφορίας της αξίας, είναι μοχλός παραγωγής κρίσεων για τον καπιταλισμό και ως τέτοια οφείλει να παταχθεί. Σήμερα επαναλαμβάνεται η μονιμότητα της λεγόμενης πρωταρχικής συσσώρευσης και οι νέες περιφράξεις προσπαθούν να επιβληθούν. Επομένως, η επίθεση στις πολιτικές καταλήψεις-κοινωνικά κέντρα αποτελεί αναπόσπαστο κομμάτι της συνολικότερης αναδιάρθρωσης και επίθεσης του κεφαλαίου, όπως αυτή εκφράζεται μέσα από το χαράτσι της ΔΕΗ, τη φορολόγηση και τακτοποίηση των αυθαιρέτων, τις αυξήσεις των εισιτηρίων των ΜΜΜ, τις αυξήσεις στα ενεργειακά καύσιμα, τα εισιτήρια στα νοσοκομεία, ταυτόχρονα με τις σκούπες στους μετανάστες, την έμφυλη καταπίεση και τις σημερινές πρακτικές ανάπλασης και κυριοποίησης (gentrification).

Η απάντηση στην κρίση για άλλη μια φορά θα δοθεί με νέες καταλήψεις που θα επανομηματοδοτήσουν το έδαφος, την ψυχή και τα όνειρα όσων θέλουν να γράψουν ιστορία.

Η ΤΡΟΙΚΑ, ΤΟ ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΚΡΑΤΟΣ ΚΑΙ Η ΔΗΜΟΣΙΑ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑ

Το τελευταίο διάστημα, πολλοί ελεύθεροι κοινωνικοί χώροι ανά την Ελλάδα νιώθουν τη βίαιη ανάσα του κράτους. Σημαντική στιγμή αποτέλεσε η εκκένωση της Βίλλας Αμαλίας, μιας από τις πιο ιστορικές καταλήψεις στη χώρα, που εδώ και 22 χρόνια αποτελεί εστία αντίστασης στο κέντρο της Αθήνας. Η Βίλλα Αμαλίας, η κατάληψη Σκαρμαγκακά, που επίσης εκκενώθηκε, και δεκάδες ακόμη κατειλημμένα κτίρια ανά την Ελλάδα, στεγάζονται σε εγκαταλεημένα δημόσια κτίρια. Κτίρια που για πολλά χρόνια η καπιταλιστική σχέση τα είχε κατατάξει στα περισευόμενα είτε λόγω δυσανάλογου κόστους αξιοποίησης είτε λόγω ενός ασαφούς ιδιοκτησιακού καθεστώτος. Οι κατειλημμένοι αυτοί χώροι είναι οι τόποι μιας άλλης δημόσιας σφαίρας, όπου ανθούν μη εμπορευματικές σχέσεις και μια καθημερινότητα έξω από τη λογική του κεφαλαίου. Χιλιάδες άνθρωποι συναντιούνται σε αυτούς τους χώρους, όπου εκτός από την οργάνωση της αντίστασης οργανώνουν και μια άλλη καθημερινότητα.

Παράλληλα με αυτούς τους χώρους, ένα ακόμη μέρος της δημόσιας περιουσίας, όπως εκτάσεις στη Σιθωνία Χαλκιδικής, στη Ρόδο και στο Καϊμακτσαλάν, έχουν μπει στο στόχαστρο της αξιοποίησης. Στη Χαλκιδική, για παράδειγμα, η προστατευόμενη περιβαλλοντικά αυτή περιοχή αποτελούσε έναν επίγειο παράδεισο όπου μπορούσες, χωρίς είσοδο, να κατασκηνώσεις και να κάνεις διακοπές, αποτελώντας μια μη εμπορευματική όαση στην καλοκαιρινή καπιταλιστική ζούγκλα των beach bars και των μπανγκαλόους. Σκανδαλώδης είναι η από πλευράς ελληνικού δημόσιου παραχώρηση με Κοινή Υπουργική Απόφαση του 2005 μιας τεράστιας έκτασης της ΒΑ Χαλκιδικής στην εταιρία «Ελληνικός Χρυσός» για να ξεκινήσει την εξορυκτική της δραστηριότητα, παραχώρηση από την οποία το δημόσιο δεν εισέπραξε ούτε ευρώ. Οι κρατικές αυτές περιουσίες, ενώ ενδιέφεραν κατά καιρούς διάφορους επενδυτές και κάθε είδους εκφραστές της λογικής του κέρδους, προστατεύονταν μέχρι προσφάτως από τοπικές κοινωνίες και οικολογικές οργανώσεις. Ειδικά για την περίπτωση των Μεταλλείων της Χαλκιδικής, οι αποφασιστικοί αγώνες των κατοίκων κατόρθωσαν για καιρό να ματαιώνουν τα σχέδια αξιοποίησης των κοιτασμάτων χρυσού για δύο σχεδόν δεκαετίες.

Η τελευταία και πιο γνωστή κατηγορία δημόσιας περιουσίας είναι οι δημόσιες επιχειρήσεις στις οποίες το κράτος κατέχει σημαντικό πακέτο μετοχών, όπως η ΔΕΗ η ΕΥΑΘ, η ΕΥΔΑΠ, τα ΕΛΤΑ, τα Ξενοδοχεία ΞΕΝΙΑ, ο ΟΠΑΠ, τα λιμάνια, ενδεικτικά μόνο παραδείγματα σε μια λίστα πραγματικά τεράστια. Ο δημόσιος χαρακτήρας των κρατικών επιχειρήσεων είναι βαθύτατα σημαδεμένος από την ιεραρχική δομή και τη σχέση κεφάλαιο που διαπερνά όλη τη λειτουργία τους. Ο ειδικά καπιταλιστικός χαρακτήρας των «δημοσίων επιχειρήσεων», που εντοπίζεται στην –έστω και σχετικά αμβλυμένη– τάση να λειτουργούν με όρους αγοράς, με «ιδιωτικοοικονομικά κριτήρια», δεν αποτελεί ένα εξωτερικό περιβάλλον κάτω από το οποίο αποκαλύπτεται ένας αλβητος πυρήνας που εκφράζει ως τάση την «οικονομία των αναγκών», έναν κομμουνισμό εν αναστολή, ένα καθαρό «δημόσιο αγαθό» το οποίο έρχεται να εκμεταλλευθεί εκ των υστέρων η αγορά. Οι δημόσιες επιχειρήσεις συμβολίζουν τον καπιταλισμό των αρχών της δεκαετίας του '80, όπου η καπιταλιστική ανάπτυξη για να αλώσει τις κοινωνικές σχέσεις περνούσε μέσα από την κρατική παρέμβαση και χρηματοδότηση. Το κράτος έφτιαχνε τις υποδομές για να λειτουργεί το ατομικό κεφάλαιο. Πώς, άλλωστε, οι βιομήχανοι της Σίνδου θα προμηθευόνταν πρώτες ύλες και πώς θα μετέφεραν τα προϊόντα τους χωρίς το κρατικό λιμάνι της Θεσσαλονίκης; Ακόμη και στις περιπτώσεις που ο συνδικαλισμός συνδιοικούσε τις δημόσιες επιχειρήσεις, αυτό συνέβαινε με όρους ανταγωνισμού και αγοράς. Γι' αυτούς τους λόγους, όπως θα εξηγήσουμε και παρακάτω, η υπεράσπιση από τα κινήματα του δημόσιου χαρακτήρα των επιχειρήσεων δεν στήνει ένα ανάχωμα στην καπιταλιστική αγριότητα παρά συντηρεί μια ψευδαίσθηση ενός φιλολαϊκού συστήματος εκμετάλλευσης, το οποίο ακόμη και ως ψευδαίσθηση έχει πια παρέλθει ανεπιστρεπτή.

Σήμερα λοιπόν -από το 2009 και μετά, οπότε η παγκόσμια κρίση έσκασε και στην Ελλάδα- και μετά από χρόνια κερδοφορίας υποστηριζόμενης από τον τραπεζικό δανεισμό, τα αφεντικά βλέπουν ξαφνικά τον καπιταλισμό του χρηματιστηρίου, των ΕΣΠΑ και του κεφαλαίου κίνησης να καταρρέει. Ο κίνδυνος της ξαφνικής καπιταλιστικής χρεοκοπίας είναι υπαρκτός και έτσι ο τραπεζικός δανεισμός -το άνοιγμα των τραπεζών- γίνεται δημόσιο χρέος, (κρίση χρέους).

Εδώ είναι απαραίτητη μια μικρή παρέκβαση. Το ελληνικό κράτος και τα ντόπια αφεντικά, βλέποντας την αδυναμία κερδοφορίας και συνολικά το αδιέξοδο του υφιστάμενου μοντέλου εκμετάλλευσης, δεν έχουν άλλη επιλογή από το να συναρθρωθούν με χειρότερους όρους με το παγκόσμιο κεφάλαιο, το οποίο σχηματικά εκφράζει η Τρόικα. Σε διαφορετική περίπτωση θα έπρεπε να διακινδυνεύουν να χάσουν τα πάντα στη δίνη μιας ανεξέλεγκτης χρεοκοπίας και των

Συγκρούσεις ενάντια στην κατασκευή μεταλλείων στις Σκουριές, στην ΒΑ Χαλκιδική, 9 Σεπτεμβρίου 2012

επακόλουθων κοινωνικών εξεγέρσεων -οι συνέπειες των οποίων είναι πάντα απρόβλεπτες. Επειδή αυτό το ρίσκο είναι μεγάλο, συμπράττουν με την Τρόικα. Άλλωστε, ο μνημονιακός μνησιακός μονόλογος αντικατοπτρίζει το γεγονός ότι οι βασικές φράξιες του κεφαλαίου έβλεπαν ως διέξοδο τη διεθνή βοήθεια. Παράλληλα, έβλεπαν ότι επιδιώξεις χρόνων θα μπορούσαν τώρα να επιτευχθούν χωρίς να τις χρεωθούν οι ίδιοι ή -ακόμα καλύτερα- να περάσουν με το εκβιαστικό δίλημμα: χρεοκοπία ή θάνατος. Ένα δίλημμα που συνέθλιψε -και συνεχίζει να το κάνει- τις κοινωνικές αντιστάσεις που μπλόκαραν από το 1990 και μετά την υποτίμηση της εργασίας, την άλωση της δημόσιας περιουσίας και τη συρρίκνωση του έμμεσου μισθού. Τελικά, είναι αυτονόητο ότι είναι άστοχο να αναφερόμαστε σε ξενόδουλες κυβερνήσεις και στους Γερμανούς που ξανάρχονται, όπως αποτυχημένα ρητορεύει η πατριωτική αριστερά και η άκρα δεξιά.

Ανάμεσα λοιπόν στα δεκάδες μέτρα που πάρθηκαν και τα οποία συγκροτούν την πιο βίαιη υποτίμηση της ζωής που έχει συμβεί, η μεταφορά του κρατικού πλούτου σε μεμονωμένους καπιταλιστές αποτελεί αναπόσπαστο συστατικό της στρατηγικής της άρσης του αδιεξόδου. Αυτή ακριβώς η διάσταση, δηλαδή η κερδοφορία του κεφαλαίου μέσω της υποτίμησης της εργασίας, αναλύεται διεξοδικότερα σε διαφορετικό άρθρο της εφημερίδας. Πάντως, το λεγόμενο ξεπούλημα της δημόσιας περιουσίας, δηλαδή το εξευτελιστικό -με όρους αγοράς- αντίτιμο είναι μόνο μια πτυχή της αξιοποίησης. Γιατί το ζήτημα δεν είναι απλώς να εισπραχθούν τα μέγιστα, να γεμίσουν τα ταμεία του κράτους και να πληρωθούν οι τόκοι των δανείων. Το ζήτημα είναι το κεφάλαιο ως σχέση, η εκμεταλλευτική συνθήκη, η εμπορευματοποίηση της ζωής να αποικήσει και τους τελευταίους θύλακες της καθημερινότητας: τα κτίρια των καταλήψεων, τα κληροδοτήματα των πανεπιστημίων, τις παραλίες, τα βουνά, και τις βραχονοσίδες, για τις οποίες κόπτονται ιδιαίτερος οι εθνικιστές.

Προκειμένου να διασφαλιστεί η αδιάκοπη επέκταση των νέων περιφράξεων ιδρύθηκε το Ταμείο Αξιοποίησης Ιδιωτικής Περιουσίας του Δημοσίου (ΤΑΙΠΕΔ), στο οποίο μεταβιβάστηκαν τα ακίνητα του δημοσίου και οι μετοχές σε επιχειρήσεις. Το Ταμείο είναι μια Ανώνυμη Εταιρεία που διέπεται από το ιδιωτικό δίκαιο. Στο καταστατικό του ταμείου προβλέπεται με νόμο ότι απαγορεύεται στο μέλλον να επιστρέψει στο δημόσιο τα περιουσιακά στοιχεία τα οποία έχει στην κυριότητα του. Στόχος αυτής της ρύθμισης είναι να κατοχυρωθεί νομικά ότι κοινωνικές και πολιτικές εξελίξεις δεν θα

μπορούν να ανασχέσουν τις ιδιωτικοποιήσεις. Αυτό, φυσικά, μένει να κριθεί.

Τέλος, από την εξέλιξη των μέχρι σήμερα διαγωνισμών επιβεβαιώνεται η βασική μας υπόθεση, ότι δηλαδή η λιτότητα και οι ιδιωτικοποιήσεις -από τη ΛΑΡΚΟ μέχρι τις εκτάσεις στη Χαλκιδική- αποσκοπούν στην εύρεση διεξόδων για το ντόπιο κεφάλαιο, σε σύμπραξη με το διεθνές. Σε ένα περιβάλλον όπου η εργασία κοστίζει στα αφεντικά ψίχουλα, όπου η πειθάρχηση των εργαζομένων λόγω της υψηλής ανεργίας φαντάζει αναμενόμενη, όπου μια μελέτη περιβαλλοντικών όρων εγκρίνεται λες και βγάζεις δίπλωμα οδήγησης, τα ντόπια αφεντικά με τη ρευστότητα του διεθνούς κεφαλαίου έχουν επιτύχει μέσα σε δύο χρόνια αυτά που δεν είχαν καταφέρει τα τελευταία τριάντα χρόνια. Στη συντριπτική πλειοψηφία των διαγωνισμών αποκρατικοποίησης, οι υποψήφιοι είναι κοινοπραξίες με έναν Έλληνα εταίρο και έναν ξένο. Στο παράδειγμα της ΕΥΑΘ (Εταιρεία Ύδρευσης Αποχέτευσης Θεσσαλονίκης) η Veolia έχει συστήσει με τη MIG του Ανδρέα Βγενόπουλου κοινή εταιρεία, την «Veolia MIG Greece», με την οποία και θα μπουκ στην «μάχη των νερών», έχοντας απέναντί τους τη Suez Environment και τον Γιώργο Μπόμπολα. MIG-Veolia και Suez-Ελλάκτωρ συμμετείχαν σε κοινοπραξίες στο διαγωνισμό που είχε κάνει η προηγούμενη κυβέρνηση για την πώληση του 23,02% της ΕΥΑΘ, ενώ στην τρίτη κοινοπραξία μετείχαν η ΓΕΚ Τέρνα με την ισπανική Aqualia.

Κλείνοντας, για να συνοψίσουμε, θα λέγαμε ότι κομμάτι της υποτίμησής μας σε καθημερινό επίπεδο είναι οι νέες περιφράξεις που στενεύουν όλο και πιο πολύ τις δυνατότητες να λειτουργούμε έξω από τη λογική του χρήματος. Από τα κατειλημμένα κτίρια στα κέντρα των πόλεων μέχρι το νερό και τις παραλίες, το κεφάλαιο εντατικοποιεί την εκμετάλλευση εκεί που ήδη υπήρχε με ειδικούς όρους (ΔΕΚΟ), ενώ απλώνεται εκεί που μέχρι τώρα δεν είχε πετύχει να πατήσει πόδι. Από την πλευρά αυτών που αγωνίζονται σήμερα, το μπλοκάρισμα της αναδιάρθρωσης, το σταμάτημα των ιδιωτικοποιήσεων, η ακύρωση των εκκενώσεων των καταλήψεων είναι κομμάτια του αγώνα για τη συλλογική αναβάθμιση της ζωής μας. Για να συμβεί αυτό, προϋπόθεση είναι να συνειδητοποιήσουμε ότι το όνειρο της επιστροφής σε μια κρατική διαχείριση του δημόσιου πλούτου, εκτός από απαγορευμένο, είναι και επιζήμιο. Επιζήμιο, καθώς αδυνατεί να διακρίνει ότι το πρόβλημα είναι οι σχέσεις εκμετάλλευσης, και όχι το αν αυτές θα εμποδίζονται από το κράτος ή τα μεμονωμένα αφεντικά.

DE TE FABULA NARRATUR*: ΚΡΙΣΗ / ΑΓΩΝΕΣ / ΚΑΤΑΛΗΨΕΙΣ

4 Οκτωβρίου 2012, πορεία αλληλεγγύης στις καταλήψεις, οδός Τσιμισκή, Θεσσαλονίκη

* για σένα μιλάει αυτή η ιστορία

Και ξαφνικά, μετά από χρόνια αορατότητας και επιθετικής αποσιώπησης των καταλήψεων, όλοι βρίσκονται να μιλούν για αυτές. Η Βίλλα Αμαλία (ούτε καν Αμαλίας) γίνεται αγαπημένη φράση στα στόματα των θαμώνων στα δελτία των 8 και οι καταλήψεις γίνονται τα πρόσωπα του μήνα, καθώς μαζί με την καταστολή τους επιφυλάσσεται το απαραίτητο μηνιακό λυντσάρισμα. Ένας ιδεολογικός λευκός θόρυβος περί «ανομίας» έρχεται να συμπληρώσει τις φαντασμαγορικές εκκενώσεις των κατειλημμένων χώρων, την ίδια στιγμή που οι καταδικές της βίας μοιάζουν να προέρχονται από παντού, από την (ακρο)δεξιά μέχρι την αριστερά («υπεύθυν» και μη). Κι ωστόσο, είναι κάτι παραπάνω από προφανές πως όλη αυτή η διαδικασία εκτυλίσσεται μέσα σε ένα κενό. Το αντίθετο. Έρχεται να προστεθεί τόσο σε ένα πλήθος αγώνων που καθημερινά εκδηλώνονται όσο και σε μια σειρά από πρόσφατες επιθετικές κινήσεις από την πλευρά του κράτους. Δε χρειάζεται να επιχειρηματολογήσει κανείς ιδιαίτερα για να δείξει πως η περίοδος που διανύουμε –και η οποία συνοψίζεται συχνά μέσω της περίφημης έννοιας της «κρίσης»– είναι μια περίοδος τρομερής όξυνσης του κοινωνικού/ταξικού ανταγωνισμού. Είναι εξαιτίας και αυτού που γίνεται ακόμα πιο κρίσιμη η προσπάθεια να αναγνώσουμε τα κοινωνικά συμφραζόμενα μέσα στα οποία καλούμαστε να υπερασπιστούμε όλα αυτά που έχουμε κατακτήσει.

Η ΣΥΝΘΗΚΗ ΤΗΣ ΚΡΙΣΗΣ/ΑΝΑΔΙΑΡΘΡΩΣΗΣ ΚΑΙ Η ΕΚΦΡΑΣΗ ΤΗΣ ΣΤΙΣ ΖΩΕΣ ΜΑΣ

Μιλώντας πολύ γενικά, αυτό που συμβαίνει τα τελευταία χρόνια είναι η εξάντληση ενός καθεστώτος συσσώρευσης και η δυσκολία της καπιταλιστικής σχέσης να αναπαραχθεί με τους όρους της. Όταν μιλάμε για την καπιταλιστική κρίση, προφανώς δεν αναφερόμαστε μονάχα στην οικονομία. Αντιλαμβανόμαστε τον καπιταλισμό ως σχέση που οργανώνει τη σημερινή κοινωνία λαμβάνοντας διαφορετικές μορφές. Συνεπώς, η κρίση του κεφαλαίου δεν είναι τόσο μια οικονομική ασφυξία, αλλά πρόκειται μάλλον για κάτι συνολικότερο: μια κρίση των κοινωνικών/ταξικών σχέσεων, μια κρίση του τρόπου με τον οποίο οργανώνεται η κοινωνία και αναπαράγεται η ζωή. Ισχυριζόμαστε πως η κρίση αυτή είναι σε μεγάλο βαθμό αποτέλεσμα του κοινωνικού ανταγωνισμού και της δικής μας ανυποταξίας ενάντια στην εντατικοποίηση της εκμετάλλευσης, όπως αυτή η ανυποταξία εκφράστηκε στους προηγούμενους κύκλους αγώνων.

Αυτό που ζούμε σήμερα είναι ακριβώς η προσπάθεια από την πλευρά του κεφαλαίου να ξεπεράσει αυτή τη δυσκολία και

να αποκαταστήσει την τάξη και την κερδοφορία του. Η κρίση αναπαραγωγής του κεφαλαίου, που είναι ταυτόχρονα και μια κρίση αναπαραγωγής του έτερου πόλου της σχέσης, δηλαδή της εργασίας, απαιτεί τη με-κάθε-κόστος ανασυγκρότηση και επανοργάνωση των σχέσεων εκμετάλλευσης. Ο αποκλεισμός των περισευόμενων κομματιών από την επιβίωση, η βίαιη πειθάρκηση και υποτίμηση, η επίταση της έμφυλης καταπίεσης είναι οι τρόποι με τους οποίους αυτό το σύστημα μας κάνει σαφές πως είναι αποφασισμένο να συνεχίσει να υπάρχει. Και θα συνεχίσει να υπάρχει –όπως πάντα– εις βάρος της ζωής μας.

Υπ' αυτή την έννοια, όλα αυτά που βιώνουμε καθημερινά, η ζωή που συνεχώς φτωχαίνει, η ανεργία που εκτινάσσεται και η επισφάλεια που φουντώνει, η εργασία που γίνεται ακόμα πιο μισητή και η πρόσβαση σε βασικές ανάγκες που περιφράσσεται, τα χωμένα στους κάδους των σκουπιδιών κεφάλια που πληθαίνουν και τα χαμόγελά μας που λιγοστεύουν, δεν πρέπει να ιδωθούν ως κάποια προσωρινή παρέκκλιση, αλλά, αντίθετα, είναι αποκαλυπτικά του πυρήνα της λογικής του καπιταλισμού. Επιμένουν να μας θυμίζουν πως η ουσία της καπιταλιστικής κοινωνικής συγκρότησης είναι ο πολλαπλασιασμός της αξίας. Κι αν αυτό δεν είναι πλέον συμβατό με μια διανεμητική πολιτική που θα ενσωματώνει τον πληθυσμό επιστρέφοντάς του ένα μέρος από το συνολικό κέρδος, αυτό μπορεί να γίνει και με τη στρατιωτική διαχείριση του κοινωνικού ζητήματος. Από μια άποψη, η σημερινή συνθήκη εκθέτει ξεκάθαρα απέναντί μας αυτό που η ομαλή δημοκρατική συσσώρευση της προηγούμενης περιόδου υπονοούσε: την αστυνομία και τη βία της.

ΑΥΤΑΡΧΙΚΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ, ΚΑΤΑΣΤΟΛΗ ΤΩΝ ΑΓΩΝΩΝ ΚΑΙ Η ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ ΤΟΥ ΕΘΝΟΥΣ

Σε αυτό το πλαίσιο, λοιπόν, ερμηνεύεται μάλλον εύκολα η επιθετικότητα από την πλευρά του κράτους απέναντι σε διαδικασίες αγώνα, σε συλλογικοποιήσεις και εγχειρήματα που αρνούνται να πειθαρχήσουν. Ελλείψει άλλων πιθανών τρόπων διαχείρισης, το κράτος ως πολιτική μορφή του κεφαλαίου στρέφεται ολοένα πιο πολύ στην επιβολή και τη γυμνή βία για να για να εξυπηρετήσει τα συμφέροντά του. Με αυτό τον τρόπο προσπαθεί να πετύχει την εμπέδωση του φόβου στην πλευρά των αγωνιζόμενων, ενώ παράλληλα ανταποκρίνεται σε εκείνα τα συντηρητικά κομμάτια της ελληνικής κοινωνίας που σε αυτή τη συγκυρία συνασπίζονται γύρω από το αίτημα για ασφάλεια, καθαρ(ι)ότητα και ευταξία (τουλάχιστον μέχρι να βγούμε «όλοι μαζί» από αυτή την κακιά κρίση και να επιστρέψουμε δριμύτεροι στην εθνική ανάπτυξη).

Αυτή η τελευταία μεταβλητή της κοινωνικής συντηρητικοποίησης και της ανόδου της ακροδεξιάς έχει εισβάλει με τον πλέον δυναμικό τρόπο στα σημερινά δεδομένα. Δεν είναι λίγοι αυτοί που εν όψει της κατάρρευσης του προηγούμενου κοινωνικού συμβολαίου και των προνομίων που πιθανόν απολάμβαναν, καταφεύγουν στην κοινότητα του έθνους. Ο πατριωτισμός, μέσω της πρόσδεσης στο έθνος και της βίαιης ενσωμάτωσης της εργασίας, φιγουράρει ως απάντηση στην κρίση. Ο δημόσιος λόγος βρίθει τα τελευταία χρόνια από καταγγελίες για τους προδότες πολιτικούς, τα ξένα συμφέροντα και την απώλεια της εθνικής κυριαρχίας, από μια ρητορική, με άλλα λόγια, που μετατρέπει το κοινωνικό ζήτημα σε εθνικό. Μια ρητορική που περίτεχνα αποσιωπά ότι δεν είναι μόνο οι ντόπιοι, αλλά πρώτα και κύρια οι μετανάστες που θίγονται από την καπιταλιστική αναδιάρθρωση και παράλληλα λησμονεί ότι τμήματα του ελληνικού κεφαλαίου όχι μόνο δε βάλλονται, αλλά βγαίνουν ενδυναμωμένα από αυτό που όλοι οι υπόλοιποι βιώνουμε ως καθημερινή υποτίμηση της ζωής μας.

Νερό στο μύλο του εθνικισμού δεν παραλείπει να ρίχνει κρουνηδόν και η ελληνική πατριωτική αριστερά με τις αντιμπεριλιστικές κορώνες, τα σενάρια περί κατοχής και τις αφηρημένες επικλήσεις στον «ελληνικό λαό». Η αριστερή συνθηματολογία και πρακτική δεν αποτελεί παρά την άλλη όψη της κυρίαρχης πολιτικής: και οι δύο θεωρούν την καπιταλιστική κρίση και την έξοδο από αυτήν ένα απλό ζήτημα πολιτικής διαχείρισης και ορθολογικής κρατικής παρέμβασης. Και οι δύο αντιλαμβάνονται την κρατική εξουσία ως ουδέτερο εργαλείο και αδυνατούν να κατανοήσουν το κράτος ως στιγμή του καπιταλιστικού σύμπαντος. Επιμένουμε: η κρίση δεν είναι προϊόν κακοδιαχείρισης αλλά το προσωρινό μπλοκάρισμα ενός αδυσώπητου μηχανισμού που καταβροχθίζει τις ζωές μας και ξερνάει εμπόρευμα. Η απάντηση στη σημερινή βαρβαρότητα δεν μπορεί να έρθει μέσα από μια πολιτική διαχείριση αλλά είναι ζήτημα κατεξοχήν κοινωνικό, είναι ζήτημα ριζικής αλλαγής των κοινωνικών σχέσεων, που όσο πιο απομακρυσμένα φαντάζει, τόσο πιο επείγουσα γίνεται.

Καμιά έκπληξη, λοιπόν, για την ανοικτή πριμοδότηση και πολιτική χρήση του φασισμού από την πλευρά του κράτους, όπως αυτός έχει ενσαρκωθεί στο πρόσωπο της Χρυσής Αυγής. Χωρίς να είναι κανείς σε θέση να προβλέψει ή να αποκλείσει την επιλογή μιας ανοικτά φασιστικής διαχείρισης της κρίσης και της εθνικής εξόδου από αυτήν, αυτό που φαίνεται για την ώρα είναι πως η δημοκρατία καταφέρνει μια χαρά να συνυπάρξει με το φασισμό και να τον αξιοποιήσει. Η Χ.Α. επιτελεί εδώ

ένα διπλό ρόλο: αφενός προβαίνει σε κινήσεις τις οποίες το ευνοούμενο κράτος δε θα μπορούσε να αναλάβει δημόσια ή ανοίγει τα περάσματα εκείνα ώστε να επιληφθεί το κράτος· είτε με ρατσιστικά πογκρόμ και δολοφονικές επιθέσεις είτε με επερωτήσεις στη Βουλή και καταγγελίες ενάντια σε θεσμικούς φορείς για παράβαση καθήκοντος, βοηθάει στην εμπέδωση του φόβου και την πειθάρχηση. Αφετέρου, χρησιμοποιείται για την ανάπτυξη μιας ιδιότυπης στρατηγικής της έντασης και την εγκαθίδρυση της βολικής θεωρίας των δύο άκρων. Με αυτόν τον τρόπο το κράτος εμφανίζεται ως ουδέτερος μεσολαβητής και νομιμοποιείται εκ νέου ως εγγυητής της τάξης και της νομιμότητας αποσβαίνοντας ως ένα βαθμό τους κραδασμούς που οι πολιτικές του εναντίον των εκμεταλλευόμενων δημιουργούν.

ΕΙΝΑΙ ΟΛΑ ΤΟΣΟ ΜΑΥΡΑ, ΛΟΙΠΟΝ;

Ωστόσο, η πραγματικότητα αυτή, ζοφερή όπως προβάλλει, είναι επίσης ο τόπος όπου μια σειρά από αρνήσεις και αγώνες εκδηλώνονται. Άλλοτε πιο μοριακά και αθόρυβα και άλλοτε πιο συλλογικά, είναι πολλοί αυτοί και αυτές που κινούνται ενάντια στην πραγματικότητα αυτή. Οι αυτομειώσεις στις μεταφορές και οι επανασυνδέσεις του ρεύματος, οι συνελεύσεις γειτονιάς και οι αγώνες στο χώρο της υγείας, οι αντιστάσεις στην εντατικοποίηση της εργασιακής εκμετάλλευσης και το σαμποτάρισμα της ανάπτυξης και της λεπλασίας της φύσης, η επίθεση στις έμφυλες εξουσίες και τους διαχωρισμούς και οι αγώνες ενάντια στην εκπαιδευτική μεταρρύθμιση, οι μαχητικές πορείες και τα εξεγερσιακά συμβάντα είναι για εμάς πολύτιμες στιγμές μίας γενικότερης προσπάθειας μπλοκαρίσματος της καπιταλιστικής αναδιάρθρωσης.

Η αλήθεια είναι πως οι αγώνες αυτοί περιορίζονται σε μεγάλο βαθμό σε μια αμυντική θέση αρνούμενοι την περαιτέρω χειροτέρευση των συνθηκών. Παρ' όλα αυτά, στην άρνηση απέναντι στις μεταρρυθμίσεις και στα κάθε φορά νέα μέτρα βλέπουμε και μια κατάφαση στη ζωή. Άλλωστε, είναι μονάχα μέσα από αυτούς τους αγώνες που μπορεί να συγκροτηθεί και να εκφραστεί το πραγματικό κίνημα το οποίο καταργεί την υπάρχουσα κατάσταση πραγμάτων και αρνείται την αρνητική αντικειμενικότητα του κεφαλαίου, κουβαλώντας έναν πλούτο σχέσεων ανταγωνιστικό στο υπάρχον. Αυτοί αποτελούν το πεδίο εκείνο όπου οι άνθρωποι μπορούν να ξεπεράσουν τους διαχωρισμούς τους και να δημιουργήσουν κοινότητες αγώνα, να αναπτύξουν κομμουνιστικές χειρονομίες, να υποβάλουν σε κριτική τόσο τη φτώχεια όσο και τον πλούτο αυτού του κόσμου. Είναι, λοιπόν, μέλημά μας μέσα από τη συμμετοχή στους αγώνες αυτούς να ανιχνεύουμε και να εντείνουμε τα στοιχεία αυτά που κοιτάζουν πέρα από το παρόν, που προσδοκούν και ελπίζουν σε ένα νέο κόσμο. Στον εμπλουτισμό και στη μεταξύ τους σύνδεση, στις προοπτικές και στα όριά τους, βρίσκεται η αντίσταση απέναντι στην αναδιάρθρωση αλλά και η δυνατότητα γι' αυτό που δεν μπορεί να περιμένει άλλο: τη συνολική ρήξη με τη μιζέρια αυτού του κόσμου ή, ειπωμένο αλλιώς, μια συλλογική απόπειρα ευτυχίας.

Θεωρούμε πως οι καταλήψεις και η υπεράσισή τους απέναντι στην κρατική καταστολή είναι κομμάτι αυτών των αγώνων. Οι κοινωνικοί χώροι είναι κατά τη γνώμη μας πολύ χρήσιμοι και θα γίνονται όλο και περισσότερο χρήσιμοι όσο η κρίση βαθαίνει, γι' αυτό και είμαστε αποφασισμένοι να τους υπερασπιστούμε με όλες μας τις δυνάμεις. Την ίδια στιγμή, είναι επίσης απαραίτητο να αναστοχαστούμε πάνω σε αυτούς, στους ρόλους που επιτελούν και στα χαρακτηριστικά τους. Με άλλα λόγια, να δούμε ουσιαστικά αυτό που ήδη κάνουμε και να συζητήσουμε πώς μπορούμε να το κάνουμε καλύτερα. Είναι βασική για εμάς εδώ η συνειδητοποίηση ότι οι κοινωνικοί χώροι είναι μια στιγμή των ευρύτερων κοινωνικών ανταγωνισμών και πως σε αυτούς τους ανταγωνισμούς οφείλουν να αναφέρονται και να επιστρέφουν.

Μια ενδεικτική μόνο γενεαλογία των κατειλημμένων χώρων στην Ελλάδα θα αρκούσε για να δείξει τους τρόπους που αυτοί προκύπτουν από τους κοινωνικούς αγώνες και συνομιλούν μαζί τους. Οι καταλήψεις που ξεπετάχτηκαν μετά τα λεγόμενα «μαθητικά» στις αρχές της δεκαετίας του '90, η συνάντηση ανθρώπων στα πλαίσια των κινήσεων για την αντι-σύνοδο του 2003 που γονιμοποίησε μια σειρά από εγχειρήματα στην πόλη μας (όπως είναι οι καταλήψεις της Φάμπρικα Υφανέτ και της Terra Incognita), κινήσεις που προέκυψαν μέσα από τις φοιτητικές κινητοποιήσεις του 2006-07 (με χαρακτηριστικό το παράδειγμα της κατάληψης ΔΕΛΤΑ) και βέβαια η διάχυση της πρακτικής της κατάληψης και η αναβάθμισή της που πυροδοτήθηκε μέσα από την εξέγερση του Δεκέμβρη του '08.

ΟΙ ΚΑΤΑΛΗΨΕΙΣ ΚΑΙ ΠΩΣ ΣΧΕΤΙΖΟΝΤΑΙ ΜΕ ΤΟΥΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΥΣ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΜΟΥΣ

Όλα τα παραπάνω μας δίνουν δύναμη καθώς βλέπουμε πως η πρακτική αυτή κουβαλά ήδη ανταγωνιστικά και απελευθερωτικά στοιχεία. Η κατάληψη ως μορφή είναι δύναμη μια ρήξη

με το συνεχές της καπιταλιστικής αξιοποίησης, μια βιωμένη κριτική των σχέσεων εξουσίας, της ιδιοκτησίας και του εμπορεύματος, η απελευθέρωση χώρου και χρόνου όπου μπορούμε να συνάψουμε νέες σχέσεις, να δημιουργήσουμε νέες μορφές-ζωής, να ψηλαφίσουμε έναν ολόκληρο πολιτισμό όχι απλά εναλλακτικό, αλλά ανταγωνιστικό προς τον κυρίαρχο. Όλα αυτά είναι σημαντικά και τα πανηγυρίζουμε. Ωστόσο, αυτό που βρίσκουμε ακόμα πιο συναρπαστικό είναι η σύνδεση και η αλληλεπίδρασή τους με την πραγματική κοινωνική κίνηση, οι γραμμές συνέχειας ανάμεσα στους κοινωνικούς χώρους και στους αγώνες που οι εκμεταλλευόμενες υποκειμενικότητες δίνουν στις καθημερινές τους σχέσεις.

Αυτή η αλληλεπίδραση παίρνει (και) τη μορφή των διαδικασιών και των δομών κοινωνικής αναπαραγωγής που στεγάζονται στους κοινωνικούς χώρους. Οι στεγαστικές κοινότητες, οι συλλογικές κουζίνες, οι διαδικασίες αυτομόρφωσης, τα κινηματικά τυπογραφεία, οι ψυχαγωγικές δραστηριότητες και μια σειρά από αλληλέγγυες και αυτοοικονομικές χειρονομίες, είναι ένας τρόπος να αναπαραχούμε ανταγωνιστικά, καταργώντας τη διαμεσολάβηση του χρήματος και ενισχύοντας άλλες διαμεσολαβήσεις, όπως η χαριστικότητα και η τρυφερότητα. Οι καταλήψεις μπορούν να είναι, μεταξύ άλλων, πολύτιμες ανάσες σε ένα άξενο μητροπολιτικό περιβάλλον που επιτρέπει μονάχα ψυχρά υπολογισμένες αναπνοές, κι αυτό δεν είναι για μας μόνο προσδοκία, αλλά και πραγματικό βίωμα. Μακριά από το να προσχωρούμε εδώ σε μια λογική ετεροτοπιών ή/και μοιράσματος της φτώχειας, βρίσκουμε καθοριστική τη συνέχιση και τη διεύρυνση των διαδικασιών αυτών παράλληλα με τον προσανατολισμό τους προς αγώνες που διεξάγονται και αγωνιστικές κοινότητες που συγκροτούνται, λειτουργώντας υποστηρικτικά προς αυτές.

Την ίδια στιγμή, οι κοινωνικοί χώροι είναι σημαντικοί ως πεδία συνάντησης και μοιράσματος εμπειριών και περιεχομένων, κόμβοι κυκλοφορίας και κριτικής ανάλυσης των αγώνων. Σ' αυτούς εδαφικοποιείται η ανάπτυξη μορφών προλεταριακής κοινωνικότητας και ανοίγεται η δυνατότητα δημιουργίας μιας προλεταριακής δημόσιας σφαίρας, όπου οι αγωνιζόμενοι μπορούν να συζητούν και να αναστοχάζονται, να μηχανεύονται και να οργανώνουν τις αρνήσεις τους. Για εμάς, ως κοινότητα των ανθρώπων της Φάμπρικα Υφανέτ, είναι διαρκές στοίχημα αυτή η σύνδεση και ο συντονισμός με άλλα αγωνιζόμενα υποκείμενα και την κίνησή τους να βαθαίνει, και μάλιστα με έναν τρόπο που θα τείνει προς το ξεπέραςμα των διαχωρισμών και της εξωτερικότητας. Προτιμάμε αυτή η επικοινωνία να μη γίνεται με όρους πολιτικής ταυτότητας και έξωθεν παρέμβασης, αλλά με όρους αλληλοδιείσδυσης, επιδιώκοντας να εγκαινιάσει κοινές διαδικασίες συνεύρεσης, να συγκροτήσει κοινότητες αγώνα και να τροφοδοτήσει τους κοινωνικούς ανταγωνισμούς.

Τελικά, όπως οι καταλήψεις είναι ζωντανά κομμάτια των κοινωνικών αγώνων, έτσι και ο αγώνας για την υπεράσισή τους δεν μπορεί παρά να συνδεθεί με την υπάρχουσα κοινωνική κίνηση. Η καλύτερη υπεράσισή του κινήματος και των χώρων του είναι ο ίδιος ο εμπλουτισμός του κοινωνικού ανταγωνισμού, η καθημερινή μας κίνηση στα κοινωνικά πεδία και η αντιπαράθεση με τις σχέσεις εκμετάλλευσης και κυριαρχίας· εν τέλει είναι η δική μας έφοδος στις καταθλίψεις μέσα από σχέσεις αλληλεγγύης και κοινότητες αγώνα. Μέχρι το σημείο εκείνο απ' όπου η επιστροφή θα είναι ανεπιθύμητη κι ακόμα παραπέρα.

18 Γενάρη 2013, πορεία αλληλεγγύης στις καταλήψεις, οδός Λαμπράκη, Θεσσαλονίκη

ΣΥΝΤΟΜΟ ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΚΑΤΑΛΗΨΕΩΝ

ΤΟ ΚΙΝΗΜΑ ΤΩΝ ΚΑΤΑΛΗΨΕΩΝ ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΠΗ

Το κείμενο που ακολουθεί επιχειρεί μια συνοπτική παρουσίαση των κυριότερων ρευμάτων καταλήψεων που εμφανίστηκαν στην Ευρώπη από τη δεκαετία του '70. Αν και δεν ταυτιζόμαστε με κάθε πτυχή αυτής της ιστορίας, σε αυτή την ιστορική αναδρομή επιλέγουμε να φωτίσουμε τα αξιολογότερα στοιχεία του κόσμου των καταλήψεων. Καθώς ο νέος κόσμος δημιουργείται μέσα στο κέλυφος του παλιού, γνωρίζουμε πως και οι καταλήψεις αυτές δεν είναι απαλλαγμένες από τις αντιφάσεις κάθε εγχειρήματος μέσα στον καπιταλισμό. Αναγνωρίζουμε ωστόσο, πως η κατάληψη ως πρακτική, μέσο και σκοπός έχει πλέον καθιερωθεί ιστορικά ως κομμάτι του αγώνα για την κοινωνική απελευθέρωση.

Οι καταλήψεις-κοινωνικά κέντρα εμφανίζονται στην Ευρώπη μετά το Μάη του '68. Είναι η δεκαετία του '70 όπου εμφανίζεται ένα ευρύτερο κοινωνικό και πολιτικό κίνημα, το οποίο ξεφεύγει από την παραδοσιακή ατζέντα της εργατικής τάξης και των πολιτικών οργανώσεων που μέχρι τότε την εκπροσώπουσαν, και θέτει ζητήματα που αμφισβητούν συνολικά όλες τις εκφράσεις της ζωής και των σχέσεων εξουσίας που την διέπουν μέσα στον καπιταλισμό. Αυτός ο νέος ριζοσπαστισμός, έχοντας σαφέστατα επηρεαστεί από τις ελευθεριακές ιδέες του διεθνούς αναρχικού κινήματος του πρώτου μισού του 20ου αιώνα, προσπαθεί να απεγκλωβιστεί από τα ασφυκτικά πλαίσια της συστημικής αριστεράς και των λογικών της. Στο επίκε-

ντρο της προβληματικής είναι η κριτική της καθημερινής ζωής, ο εμπορευματικός πολιτισμός στο σύνολό του, η αλλοτρίωση και η εργασία ως μηχανισμός ελέγχου των σωμάτων. Τα νέα υποκείμενα των αγώνων δεν ενδιαφέρονται για καλύτερες συνθήκες εργασίας, ούτε για την εξάλειψη της ανεργίας, τους απασχολεί περισσότερο πώς θα μπλοκαριστεί η ίδια η παραγωγή ανούσιων μορφών ζωής, πώς θα βιωθεί η επανάσταση στο τώρα μέσα από τη δημιουργική καταστροφή του υπάρχοντος. Είναι η εποχή που αμφισβητείται η κυρίαρχη φιγούρα του εργοστασιακού εργάτη που θα πάρει την παραγωγή στα στιβαρά του χέρια.

Έτσι, μαζί με την αμφισβήτηση της κρατικής αριστεράς γεννιέται και ένα σύμπαν κριτικής που διαπερνάει όλες τις σχέσεις εξουσίας: την έμφυλη, την εθνική, την οικονομική, την ηλικιακή, την ιατρική, την ακαδημαϊκή κτλ. Μαζί με αυτήν την κριτική γεννιούνται αναρίθμητοι αγώνες σε όλα τα πεδία της καθημερινής ζωής, αγώνες ενάντια στους βιασμούς και για την αποποινικοποίηση των εκτρώσεων, αγώνες για την ελεύθερη στέγαση και ενάντια στην αύξηση των ενοικίων, ενάντια στον αυταρχισμό σε σχολεία και πανεπιστήμια, ενάντια στις φυλακές, αγώνες για την ενδυνάμωση έμφυλα ή φυλετικά καταπιεσμένων κοινοτήτων όπως οι αγώνες των ομοφυλόφιλων και των μαύρων στην Αμερική, αγώνες ενάντια στην καταστροφή της φύσης, ενάντια στην στρατιωτικοποίηση και τον πόλεμο. Πολλές φορές οι κινήσεις αυτές συναντιούνται με αγώνες στους χώρους εργασίας. Σημαντικό παράδειγμα η Ιταλία της

δεκαετίας του '70 όπου οι νέες υποκειμενικότητες ξεπηδούν παράλληλα με σκληρούς αγώνες στα εργοστάσια και μέσα σε ένα ρεύμα γενικευμένης απειθαρχίας.

Συνεκτικό στοιχείο σε όλους αυτούς τους αγώνες είναι η μορφή οργάνωσης και τα μέσα αγώνα που οικειοποιούνται οι αγωνιζόμενοι. Η κριτική στην κρατική αριστερά επεκτείνεται και ως κριτική και στην ίδια την μορφή του κόμματος, στην κεντρική του επιτροπή και την κομματική του πειθαρχία. Νέες μορφές οργάνωσης όπως οι αντιεραρχικές συνελεύσεις, γίνονται όλο και πιο προσφιλείς στους αγωνιζόμενους/ες. Η άμεση δράση, η αμεσότητα και η αποτελεσματικότητα στο εδώ και στο τώρα είναι το κεντρικό διακύβευμα των κοινωνικών κινήσεων. Δεν περιμένουν την επανάσταση αλλά με τους αγώνες τους σχηματίζουν τον κόσμο που θέλουν. Μια βαθιά ελευθεριακή πεποίθηση γίνεται μοχλός μετασχηματισμού των σχέσεων των αγωνιζόμενων και όχι μόνο. Η απειθαρχία γίνεται κοινωνικό ρεύμα ιδιαίτερα στη νεολαία που αναζητάει νέες μορφές έκφρασης, δημιουργεί νέες μορφές ζωής. Οι Πανκς στην Αγγλία, οι Αναρχοαυτόνομοι στη Γερμανία, οι Ινδιάνοι Μητροπολιτάνοι στην Ιταλία αποτελούν κοινωνικά ρεύματα που επηρέασαν και επηρεάστηκαν από την τροπή που πήραν οι ριζοσπαστικοί πολιτικοί και κοινωνικοί αγώνες.

Μέσα σε αυτό το πλαίσιο, λοιπόν, γεννιούνται και οι πρώτες καταλήψεις-κοινωνικά κέντρα. Φεμινιστικές ομάδες, «φρικιά», πολιτικές ομάδες, εγχειρήματα αντιπληροφόρησης και ομάδες γειτονιάς επιλέγουν, αντί να νοικιάζουν χώρους ή να ζητάνε δωμάτια σε πολιτικά γραφεία, να παίρνουν αυτό που θέλουν άμεσα και χωρίς μεσολαβήσεις. Τα πρώτα κατειλημμένα κοινωνικά κέντρα έχουν ως στόχο να δημιουργήσουν δομές υποστηρικτικές σε αγώνες και στα πολιτικά σχήματα που εμπλέκονται σε αυτές. Η στέγαση της αντικουλτούρας υπήρξε σταδιακά ο κεντρικός ρόλος των κοινωνικών κέντρων. Πολιτική δράση σήμαινε να παίρνεις τις επιθυμίες σου για πραγματικότητα. Έτσι τα επιμέρους προτάγματα των αγώνων δεν διαχωρίζονταν από τη διαρκή προσπάθεια να βιωθούν οι κομμουνισμοί στο παρόν. Στα κατειλημμένα κοινωνικά κέντρα βιώνονται πλέον οι νέες μορφές ζωής. Στεγάζονται συλλογικές κουζίνες, συνελεύσεις γειτονιών, καλλιτεχνικά δρώμενα, απόπειρες αυτοδιαχείρισης της τροφής, συναυλίες κ.λπ. Ταυτόχρονα όμως, όπου αυτά συνδέονται με πολιτικές ομάδες, αποτελούν και πόλους ζύμωσης και ριζοσπαστικοποίησης, μοιράσματος πρακτικών αντίστασης στο δρόμο, καθώς και σύνδεσης των διαφόρων κοινωνικών αγώνων μεταξύ τους. Η ανάγκη να συμπορεύονται μέσα και σκοπώ ανέδειξε ένα εύρος δυνατοτήτων που μπορούν να προσφέρουν αυτοί οι χώροι σε όλο και περισσότερες κοινότητες, όπως συνέβη σε αυτούς τους αγώνες για την αμφισβήτηση της ιδιοκτησίας.

Το ρεύμα καταλήψεων για τη στέγαση βρήκε πλήθος υποστηρικτών και μαζικοποιήθηκε σε μεγάλο βαθμό σε χώρες της κεντρικής Ευρώπης όπως η Γερμανία, η Ολλανδία, η Δανία και η Ιταλία. Μετά τον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο, οι ταχύτατοι ρυθμοί βιομηχανικής ανάπτυξης επηρέασαν μεταξύ άλλων και τον κλάδο της πολεοδομίας και της οικιστικής ανάπτυξης των πόλεων, όπου ολόκληρες πόλεις επανασχεδιάζονται και γειτονιές ισοπεδώνονται για να χτιστούν κυριλέ γραφεία και μοντέρνες κατοικίες. Καταλήψεις εμφανίζονται και στην Αγγλία όταν χιλιάδες άστεγοι κατέλαβαν σπίτια κατασκευασμένα από μεγαλοεργολάβους, που έμεναν άδεια προς πώληση.

Τη διαδικασία αυτή της αστικής αναδιάρθρωσης ενισχύει και μια τεχνική υποβάθμισης ολόκληρων γειτονιών. Πολλά κτίρια εκκελώνονται από τους προηγούμενους κατοίκους και πλήθος κατοικιών παραμένουν άδεια περιμένοντας τους εργολάβους να τα αξιοποιήσουν. Έτσι λοιπόν, και υπό αυτές τις συνθήκες, η γενικευμένη απειθαρχία που διέπει την νεολαία μετά το '68, η αμφισβήτηση των οικογενειακών αξιών και του συντηρητισμού καθώς και η αύξηση των ενοικίων και τα μεγάλα ποσοστά ανεργίας στους νέους, γίνονται το μείγμα που θα πυροδοτήσει το ρεύμα των καταλήψεων στέγης.

Παλιά σπίτια καταλαμβάνονται και επισκευάζονται γεννώντας μια καινούρια αντίληψη για το τι είναι κοινωνικά χρήσιμο και τι όχι. Τα κατειλημμένα σπίτια ωστόσο, δεν γίνονται ένα άθροισμα αποξενωμένων διαμερισμάτων αλλά λειτουργούν σε μικρό ή μεγάλο βαθμό ως μικρές κοινότητες που ένα μέρος απ' τις δουλειές γίνεται συλλογικά. Σε πολλές περιπτώσεις ομάδες καταληψιών στέγης καταλαμβάνουν κτίρια και τα μετατρέπουν σε κοινωνικά κέντρα μιας γειτονιάς. Έτσι από κίνημα

πρώην κατάληψη Brunnenstraße 183, Berlin-Mitte, «Μένουμε Όλοι Μαζί» (Wir Bleiben Alle)

Γενάρης 2013

αστέγων, το κίνημα καταλήψεων μετατρέπεται σε κίνημα όχι απλά διεκδικητικό, αλλά άμεσης ικανοποίησης των αιτημάτων του. Η ανάγκη για ένα προσωπικό χώρο δένεται με την ανάγκη για συλλογική έκφραση.

Η περίπτωση της Ιταλίας είναι κάπως ιδιαίτερη. Εκεί το κίνημα καταλήψεων στέγης αγκαλιάστηκε από μεγαλύτερες μερίδες του κόσμου της εργασίας και συνέπεσε με δυναμικούς αγώνες μέσα και έξω από τα εργοστάσια. Η πρακτική της κατάληψης ήταν κομμάτι ενός κινήματος γνωστού και ως «κίνημα για την αυτομείωση» που διαπραγματευόταν το κόστος ζωής της εργατικής τάξης σε όλα τα επίπεδα. Εμφανίζεται λίγο μετά την πετρελαϊκή κρίση του '73 και διεκδικεί μέσω της άμεσης δράσης μείωση στα ενοίκια, στην τιμή του ρεύματος, ελεύθερη πρόσβαση στην περίθαλψη, μείωση στις τιμές των δημόσιων μέσων μετακίνησης κ.α. Χιλιάδες προλετάριοι αντιστάθηκαν με αυτόν τον τρόπο στην υποτίμηση της ζωής τους και συνέβαλαν έτσι στη δημιουργία κοινοτήτων αγώνα με κομμουνιστικά χαρακτηριστικά.

Η επίθεση του κράτους σε αυτά τα κινήματα οδήγησε στο ξέσπασμα βίαιων ταραχών και στην έντονη πολιτικοποίηση του κόσμου των καταλήψεων. Σταδιακά, η στρατηγική της καταστολής συνοδεύτηκε από μια πολιτική αποδοχής και ενσωμάτωσης από την μεριά του κράτους. Αποτέλεσμα της πολιτικής αυτής ήταν οι πιο πολιτικοποιημένες τάξεις του κινήματος να απομονωθούν και να κατασταλούν άγρια. Σήμερα, και ενώ ορισμένες νόμιμες καταλήψεις έχουν αποκτήσει ακόμα και τουριστικό ενδιαφέρον, σε πολλές πόλεις της Δυτικής Ευρώπης εξακολουθούν να υπάρχουν «παράνομες» καταλήψεις.

ΕΛΛΑΔΑ ΚΑΙ ΚΑΤΑΛΗΨΕΙΣ

Στον ευρύτερο ελλαδικό χώρο η κατάληψη ως μέσο άσκησης πίεσης εξαπλώθηκε μετά τη χούντα. Ακρογωνιαίο λίθο, ειδικά για το φοιτητικό κίνημα, αποτέλεσε η κατάληψη της Νομικής και έπειτα του Πολυτεχνείου το '73, που οδήγησε στη βίαιη καταστολή από τα τανκς του καθεστώτος και είχε ως επακόλουθο δεκάδες νεκρούς και τραυματίες. Τα επόμενα χρόνια της μεταπολίτευσης, οι καταλήψεις πανεπιστημιακών σχολών καθίστανται ένα από τα κυριότερα μέσα αγώνα των φοιτητών. Στη δεκαετία του '80 αρχίζουν οι πρώτες καταλήψεις στα σχολεία με αποκορύφωμα το μαθητικό κίνημα του '90-'91, το οποίο σηματοδεύτηκε από την δολοφονία του καθηγητή Νίκου Τεμπονέρα από μέλη της Νέας Δημοκρατίας. Γενικευμένες καταλήψεις σχολείων έλαβαν χώρα και στα τέλη του '90 ενάντια στο νόμο Αρσένη, ενώ μαζικές καταλήψεις πανεπιστημίων πραγματοποιήθηκαν το '06-'07 και το 2011, ενάντια στην αναδιάρθρωση της ανώτατης εκπαίδευσης. Το πανεπιστημιακό άσυλο, ως κοινωνικό κεκτημένο των αγώνων και ως συσχετισμός δύναμης, έδινε ένα προβάδισμα σε αυτή την μορφή πάλης, την οποία οικειοποιήθηκαν και άλλες κοινωνικές και πολιτικές δυνάμεις, όπως ή «άγρια νεολαία» και οι εξεγερμένοι της δεκαετίας του '80 ενάντια στην αστυνομική βία και την δολοφονία του Μιχάλη Καλτεζά. Η κατάληψη του Πολυτεχνείου από αντιεξουσιαστές, το Νοέμβρη του 1995, δέχτηκε άγρια καταστολή, αφού η άρση του ασύλου οδήγησε στην σύλληψη 501 αγωνιστών.

Οι καταλήψεις στέγης στην Ελλάδα δεν γνώρισαν την άνθιση που γνώρισαν σε άλλες δυτικές χώρες για πολύ συγκεκριμένους λόγους, οι οποίοι άπτονται των συνθηκών ανάπτυξης των ελληνικών πόλεων και της μεγέθυνσης της μικροϊδιοκτησίας. Καταλήψεις στέγης γίνονται από μικρές ομάδες, κυρίως πολιτικοποιημένων ανθρώπων, επιλέγοντας μ' αυτόν τον τρόπο στάση ζωής, και είναι εμφανώς συνδεδεμένες με την νεανική υποκουλτούρα. Από τα μέσα της δεκαετίας του '90, και με την μαζική είσοδο μεταναστών εργατών στη χώρα, η κατάληψη για την ικανοποίηση της στέγασης επανεμφανίζεται. Αυτή τη φορά, όμως, χωρίς κινηματικό χαρακτήρα. Πολλοί φτωχοί προλετάριοι μπουκάρουν σε άδεια σπίτια, ενώ η εκδίωξή τους γίνεται σιωπηλά.

Τα κατελημμένα κοινωνικά κέντρα στην Ελλάδα έχουν μια διαχωρισμένη πορεία από την υπόλοιπη Ευρώπη, αφού είναι στενά συνδεδεμένα με τον αναρχικό, αντιεξουσιαστικό και αυτόνομο χώρο. Ουσιαστικά, είναι κομμάτι της ιστορίας του χώρου αυτού και αναπτύσσονται παράλληλα με τις επιλογές και την κοινωνική διεξοδικότητά του. Ο αναρχικός χώρος κάνει την εμφάνισή του τη δεκαετία του '70 και, ουσιαστικά, αποτελεί πόλο συσπείρωσης αντιλενινιστικών ομάδων, που επηρεάζονται από τα αυτόνομα κινήματα σε Γαλλία, Γερμανία και Ιταλία, όπως επίσης, και από τους καταστασιακούς. Οι καταλήψεις στην Ελλάδα αποτελούν μια προσπάθεια ανοίγματος των προταγμάτων της αυτοοργάνωσης της καθημερινής ζωής και παράλληλα τόπους διάχυσης των ιδεών και των πρακτικών του αντιεξουσιαστικού χώρου. Από τα μέσα της δεκαετίας του '80 δημιουργείται η πρώτη ορατή σύνδεση της νεανικής υποκουλτούρας με έναν πολιτικό χώρο. Οι καταλήψεις γίνονται το

έδαφος, όπου χτίζεται μια άλλη αντίληψη για την ζωή, η οποία αντιτίθεται στο καταναλωτικό μοντέλο ζωής των nineties και προάγει σχέσεις ενάντια στο εμπόρευμα, σχέσεις μοιράσματος και αλληλεγγύης σε επίπεδο καθημερινότητας.

Οι πιο παλιές καταλήψεις στην Αθήνα είναι η «Λέλας Καραγιάννη» στην Κυψέλη (1988) και η πρόσφατα εκκενωμένη από το κράτος «Villa Amalias». Τη δεκαετία του '90 θα πραγματοποιηθούν και άλλες καταλήψεις σε Αθήνα και Θεσσαλονίκη. Κάποιες από αυτές συνεχίζουν να υφίστανται μέχρι σήμερα. Κατά την διάρκεια της προηγούμενης δεκαετίας, οι καταλήψεις πολλαπλασιάζονται και εξαπλώνονται στην ελληνική περιφέρεια, αλλά, κυρίως, περνούν από μια διαδικασία βαθιάς πολιτικοποίησης. Μια σειρά από σημαντικά ζητήματα ανοίγονται δημόσια από τις καταλήψεις, όπως ο αντιεθνικισμός, οι έμφυλοι διαχωρισμοί και καταπίεση και η κριτική στις εμπορευματικές σχέσεις εντός και εκτός τους.

Παράλληλα, οι καταλήψεις τείνουν να κάνουν μια κίνηση σύνδεσης με τους κοινωνικούς αγώνες, που οξύνονται την συγκεκριμένη περίοδο. Συμμετέχουν ενεργά και αποτελούν μια από τις μορφές δράσης του λεγόμενου κινήματος κατά της παγκοσμιοποίησης, το 2003. Στηρίζουν ή και συνδέονται με τους αγώνες των μεταναστών για αξιοπρέπεια, ακόμα και σε μικρές πόλεις όπως Γιάννενα, Χανιά και Ηγουμενίτσα, ενώ ενίοτε οι ίδιοι οι μετανάστες επιλέγουν την κατάληψη για να στεγάσουν τις ανάγκες τους ή τον αγώνα τους με πιο χαρακτηριστικό παραδείγμα την φιλοξενία των 300 μεταναστών απεργών πείνας σε κατελημμένους χώρους. Οι καταλήψεις αλληλοτροφοδοτήθηκαν με τους μεγάλους φοιτητικούς αγώνες του άμεσου παρελθόντος και συμμετέχουν σε αγώνες υπεράσπισης δημοσίων χώρων και περιβάλλοντος. Επίσης, στεγάζουν τις αυτόνομες εργατικές συλλογικότητες τις περιόδου και στηρίζουν

τους εργατικούς αγώνες που έχουν σχέση με οριζόντια σωματεία βάσης, που ιδρύονται από το '05 και μετά.

Ορόσημο σε αυτήν την, πιο πρόσφατη, περίοδο αποτελεί η εξέγερση του Δεκέμβρη του '08, όταν οι καταλήψεις, ως μέσο αγώνα, διαχέονται και κοινωνικοποιούνται. Οι ζυμώσεις, που παράγονται μέσα σε δεκάδες κατελημμένα κέντρα αγώνα, σε όλη την Ελλάδα, τροφοδοτούν τους συμμετέχοντες με ιδέες και αποφασιστικότητα για αγώνες και αυτοοργάνωση στην καθημερινότητα. Μέσα από αυτά ξεπηδάνε συνελεύσεις γειτονιών, ταξικοί αγώνες, αυτοοργανωμένα εγχειρήματα και καινούργιες καταλήψεις-κοινωνικά κέντρα. Κλείνοντας έναν νοτό κύκλο, οι συνελεύσεις γειτονιών σήμερα όλο και πιο συχνά επιλέγουν την κατάληψη, ως μέσο είτε για να στεγάσουν τις ανάγκες τους είτε τους αγώνες, όταν αντιστεκόμενες στην υποτίμηση των ζώων μας καταλαμβάνουν την ΔΕΗ, την ΔΕΠΑ ή τις Εφορίες.

Η είσοδος στην κρίση και τα βίαια μέτρα που παίρνονται ενάντια στους εκμεταλλευόμενους δημιουργούν νέες δυνατότητες συνδέσεων και κυκλοφορίας πρακτικών αντίστασης. Αυτός είναι ένας από τους λόγους, που οι ήδη κατελημμένοι χώροι μπαίνουν στο στόχαστρο της καταστολής επίσημα ως κομμάτι της διαρκούς «αντί-εξέγερσης» και της «πάταξης της ανομίας». Αυτός, όμως, είναι και ένας από τους βασικότερους λόγους, για τον οποίο θα υπερασπιστούμε τις καταλήψεις, ως ένα ακόμα ανάχωμα στην υποτίμηση της ζωής μας και ένα μπλοκάρισμα στη συνολική αναδιάρθρωση των κοινωνικών σχέσεων που επιχειρείται.

Ο ολοκληρωτισμός, που επιβάλλεται μέρα με τη μέρα, θα μας βρει μπροστά του πιο δυνατούς από ποτέ!

Κατάληψη Πατισίων & Σκαρामαγκά, Αθήνα, εκκενώθηκε στις 9 Ιανουαρίου 2013

ακόμα μια Μικρή Ιστορία για τη Διάσωση της Μνήμης*

Μάρτης 2004. Κάτι συμβαίνει στη γειτονιά της Τούμπας. Από κάπου έρχεται ένας περιεργος θόρυβος. Μοιάζει με ροκάνισμα, σαν κάτι να σπάει τη γραμμικότητα της καθημερινότητας... Από περιέργεια τον ακολουθώ. Στη γωνία Ομήρου και Περδίκας ο θόρυβος είναι πλέον εκκωφαντικός. Φωνές, γέλια, συζητήσεις, ήχοι από σκούπες και πινέλα ξεχύνονται από το εγκαταλειμμένο από τη δεκαετία του '60 υφαντουργείο της Υφανέτ. Χώρος άμεσα συνδεδεμένος με μνήμες εργατικών αγώνων και παιδικές αναμνήσεις, όπου σαν άλλοι Indiana Jones παίζαμε και εξερευνούσαμε το κτίριο σκοντάφτοντας σε βρώμικες σύριγγες. Ο θόρυβος αρχίζει να αποτυπώνεται στους τοίχους της γειτονιάς. «Να κάνουμε την αυτοοργάνωση λέξη επικίνδυνη. Να ξαναφεύρουμε την επανάσταση. Αυτό είναι όλο!». Κατάληψη Φάμπρικα Υφανέτ. Αυτή είναι η στιγμή που η αναμέτρηση με τον ίδιο σου τον εαυτό είναι αναπόφευκτη. Που οι φόβοι και οι αμηχανίες ξεπερνιούνται και υποχωρούν μπροστά στις επιθυμίες. Με έννοιες καρφωμένες στο μυαλό όπως: κατάληψη, χώρος αντίστασης, δημιουργία και ελευθερία, αγώνας ενάντια στις καπιταλιστικές και εξουσιαστικές σχέσεις. Με εργαλεία την αυτοοργάνωση, την αντιεργαρχία και την αλληλεγγύη, άρχισαν τα ντουβάρια να γίνονται συνθήματα και graffiti, σχέσεις, συντροφικότητα, αγώνες, συγκρούσεις, στιγμές.

Να γίνονται εκείνες οι στιγμές που αμφισβητήσαμε την έμφυλη ιεραρχία και την κυρίαρχη σεξουαλικότητα, που συγκρουστήκαμε με τον εθνικό κορμό και κάθε εθνική ενότητα. Οι διαδηλώσεις ενάντια στα εθνικιστικά πογκρόμ και τις εθνικιστικές φιέστες της νομαρχίας, τα σαμποτάζ στις παρελάσεις και η σύγκρουση με τους φασίστες, η αλληλεγγύη στους αγώνες των μεταναστών. Εκείνες οι στιγμές που τα δάκρυα για τους δολοφονημένους μετανάστες έγιναν οργή και ξεχύθηκαν στους δρόμους.

Εκείνα τα βράδια στα καφενεία που συζητήσαμε, μεθύσαμε, τραγουδήσαμε και χορέψαμε έξαλλα στις συναυλίες, που περάσαμε κράνη για οικονομική ενίσχυση, που γράψαμε στο ψυγείο με τις μύτες «ελεύθερη συνεισφορά», που φάγαμε -πάλι ρύζι- από το ίδιο καζάνι στις συλλογικές κουζίνες, που θέλαμε όλο το ρημάδι το φουρνάκι και όχι απλά ένα κομμάτι ψωμί, που μετά την πορεία κάναμε βουτιές από ψηλά στο μητροπολιτικό καλοκαίρι της καταστολής των καταλήψεων.

Εκείνες οι στιγμές που η φασίνα του σπιτιού σου φαντάζει διακοπές μπροστά στο καθάρισμα του μεγάλου χώρου της Υφανέτ. Τα χέρια γεμίζουν σκούπες, φτυάρια, εργαλεία, τα ρουθούνια σκόνη και αρχίζουν οι επισκευές και οι κατασκευές. Και μετά τα χέρια πιάνουν τον κουβά με τη γλυτολίνα. Η πόλη γεμίζει αφίσες, αυτοκόλλητα, στένσιλ.

Οι τσάντες γεμίζουν με έντυπα και βιβλία. Factory, Ένας είναι ο εχθρός, Black out, Κουκουλοφόρος, Touba Libre. Τα βιβλία ταξινομούνται στα ράφια της βιβλιοθήκης και κάθε μέρα σκέφτεσαι ότι έχεις πολλά ακόμα να διαβάσεις.

Είναι οι στιγμές που σαλπάρουμε παρέα με τους Πειρατές της Παραλιακής ενάντια στην κατασκευή της υποθαλάσσιας αρτηρίας. Κάπου εκεί συναντήσαμε και τα Παιδιά του Σωλήνα. Η πρόσβληση ανάπτυξη είναι μπαλαμούτι, σκεφτήκαμε. Και έπειτα κάναμε μια ΣΤΑΣΗ στο συνεχές τρέξιμο των επισφαλών σχέσεων και συναντηθήκαμε στο Café la rage για να οργανώσουμε την οργή μας απέναντι στον εκβιασμό της μισθωτής εργασίας, στο κράτος και τα αφεντικά. Βρεθήκαμε στο Μωβ Καφενείο αναζητώντας στιγμές ανατροπής της έμφυλης πραγματικότητας. Είναι εκείνες οι στιγμές που απέναντι στην κυρίαρχη ρητορεία και τη λήθη φωνάξαμε πως υπάρχουν ακόμα κάποιες που είναι Μπάσταρδες με Μνήμη.

Εκείνες οι μέρες του Δεκέμβρη που οι σκιές αποκτούν πρόσωπο και τα θέλουν όλα. Ο θυμός έγινε άγρια χαρά, η οργή ικανοποίηση και η ικανοποίηση ελπίδα. Οι τσέπες γέμισαν με ένα πεζοδρόμιο ολόκληρο και ο θόρυβος δυνάμωσε. Ακουγόταν τώρα να έρχεται από το κέντρο της πόλης, να διαχέεται στις γειτονιές, να εισβάλλει στους χώρους εργασίας. Και μας παρέσυρε μέσα του. Γίναμε κομμάτι του. Και ύστερα είναι όλα αυτά που ξεπύδησαν μέσα από εκείνες τις μέρες: οι συνελεύ-

σεις γειτονιάς, οι κοινωνικοί αγώνες για τις καθημερινές μας ανάγκες, το ξεπέραςμα της πολιτικής ταυτότητας, το μαγευτικό σπάσιμο των στεγανών, η διάχυση μας στον κοινωνικό ιστό.

Εκείνες οι στιγμές που βρεθήκαμε στις γενικές απεργίες φωνάζοντας «καμιά ειρήνη με τα αφεντικά», στην αυτόνομη πρωτομαγιά θέλοντας «να γίνουμε η κρίση τους», στα μπλοκαρίσματα της ροής των εμπορευμάτων, στα αυτόνομα εργατικά σωματεία, στις απεργιακές κουζίνες, στους αυτόνομους ταξικούς αγώνες, στις συγκρούσεις.

Είναι εκείνες οι μέρες του φεστιβάλ Communismos που συναντηθήκαμε με άλλους συντρόφους και συντρόφισσες, συζητήσαμε, προβληματιστήκαμε, αναλύσαμε, ανταλλάξαμε εμπειρίες αγώνων και δώσαμε ραντεβού στους δρόμους. Οι μέρες που καθίσαμε δίπλα δίπλα στην αίθουσα εκδηλώσεων και παρακολουθήσαμε το φεστιβάλ πολιτικού ντοκιμαντέρ, εκδηλώσεις, συζητήσεις και παρουσιάσεις βιβλίων.

Και ύστερα έρχονται κάποιες άλλες μέρες που δεν είναι τόσο καλές. Που τα τασάκια στις συνελεύσεις ξεχειλίζουν από αποτοίγαρα, που οι ανάσες όλων μας γίνονται αναστεναγμοί και δεν λείει να ξεκολλήσει από το ρημάδι το μυαλό σου ο συγκεκριμένος στίχος «δεν θα 'ρθει η ξεκούραση για τους καταραμένους». Είναι εκείνες οι στιγμές που πρέπει να παρθούν συλλογικά σοβαρές αποφάσεις, που οι σχέσεις μεταξύ μας δοκιμάζονται, που ακόμα και η ίδια μας ύπαρξη διακυβεύεται. Κι όμως η επιθυμία και η ανάγκη να μπλεχτείς στη δίνη των κοινωνικών ανταγωνισμών σε παρασύρει και ξαναμπαίνεις στο παιχνίδι.

Συναντιέσαι με κόσμο έξω από τα τείχη της κατάληψης, κόσμο από τη γειτονιά, κόσμο που συναντάς στην ουρά των νοσοκομείων, στη ΔΕΗ, στις εφορίες, στον ΟΑΕΔ, στις λαϊκές αγορές, στα αμφιθέατρα των σχολών, στις καταλήψεις δημοσίων κτιρίων. Και έρχεται η πιο γοητευτική στιγμή που βλέπεις ότι συναντιούνται και οι ανάγκες μας. Ανάγκες που συλλογικοποιούνται στις συνελεύσεις γειτονιάς, στις κατειλημμένες σχολές, στα βουνά της Χαλκιδικής. Στην κατάληψη της ΔΕΗ και στις επανασυνδέσεις ρεύματος, στις παρεμβάσεις για τα χαράτσια και τις αυξήσεις στα καύσιμα, στο μπλοκάρισμα των εισπρακτικών μηχανισμών στα νοσοκομεία. Εκεί είναι που ξανασυναντιόμαστε μέσα από τη διαδικασία κοινού αγώνα, ενός αγώνα ενάντια στην υποτίμηση της ζωής μας. Εκεί είναι που η λέξη αυτοοργάνωση ξαναβρίσκει την σημασία της και η λέξη αλληλεγγύη μας οπλίζει με θράσος.

Είναι όλες εκείνες οι στιγμές που νιώσαμε ζωντανές, μιλήσαμε με τα μάτια σε κάποια συνέλευση, ερωτεύτηκαμε, μαλώσαμε, παρεξηγηθήκαμε, μεγαλώσαμε...

Γιατί οι καρδιές μας χτυπούν σε όλες αυτές τις στιγμές.

Και θα μείνουν πάντα εδώ να επιτίθενται σε μια αποστειρωμένη πραγματικότητα που μας θέλει πειθήνιους εξαθλιωμένους. Σε κάθε προσπάθεια εμπέδωσης του φόβου, της λήθης και της εξατομίκευσης, θα στέκουε εκεί συλλογικά υπενθυμίζοντας: «Ω, ευγενικοί μου άνθρωποι, η ζωή είναι σύντομη. Αν ζούμε, ζούμε για να πατήσουμε στα κεφάλια των βασιλιάδων».

* «Μικρή ιστορία για τη διάσωση της μνήμης» ήταν ο τίτλος της πρώτης μπροσούρας που εκδόθηκε το 2004 από το κατειλημμένο έδαφος της Φάμπρικα Υφανέτ.

